

Vaasan hovioikeus

Toimintakertomus 2022

Vasa hovrätt

Verksamhetsberättelse 2022

Sisällysluettelo / Innehållsförteckning

1 Vaasan hovioikeus	1
1 Vasa hovrätt.....	1
2 Presidentin katsaus.....	2
Hovioikeuden presidentti Tapani Vasama: kolmas vuosi koronan kanssa	2
Presidentens översikt	6
Hovrättspresident Tapani Vasama: Det tredje coronaåret.....	6
3 Lainkäyttötoiminta vuonna 2022 / Rättskipningsverksamheten i 2022	9
Saapuneet asiat / Inkomna ärenden	9
Taulukko: saapuneet asiat kärjäoikeuksittain ja asiaryhmittäin / Tabell: Ärenden inkomna från tingsrätterna	9
Ratkaistut asiat / Avgjorda ärenden.....	10
Pääkäsittelyt / huvudförhandlingar	11
Oikeudenkäyntiasioden käsittelyajat / Rättegångsärendenas handläggningstider	11
Käsittelytietoja / Handläggningsuppgifter	12
Kärjäoikeuksien ratkaisujen pysyvyys ratkaisuistunnoittain 2022.....	13
Tavoitteet ja toteutuneet luvut vuodelle 2022 / Målsättningar och realiserade antal för 2022	13
Muutoksenhaku korkeimmalta oikeudelta / Sökande av ändring i högsta domstolen	14
4 Toimintamenot, taloudellisuus ja tuottavuus / Verksamhetsutgifter, lönsamhet och produktivitet.....	15
5 Hallinto / Förvaltningen.....	16
6 Alioikeuksien tarkastustoiminta / Granskningen av underrätterna	17
7 Hovioikeuden henkilökunta.....	18
Hovrättens personal	19
Hovioikeuden terveystoiminta ja työhyvinvointi / Hovrättens arbetshälsovård och arbetsvälmående	20
Koulutus / Utbildning.....	20
8 Henkilökunnan kokemuksia hovioikeustyöskentelystä kertomusvuonna /	21
Personalens erfarenheter av hovrättsarbetet under berättelseåret	21
Hovioikeudenneuvos Sandra Wallin: Tukholman matka ja todistelutallenneudistuksen näkymät.....	21
Föredragande vid Vasa Hovrätt Jani Mäkilä: mina första nio månader som föredragande vid Vasa hovrätt.....	23

Erityissihteeri Marielle Filpus: Kansliahenkilökunnan kuulumiset ja virkamiesvaihdot 2022	25
Lainkäyttösihteeri Milla Martin: kokemuksia virkamiesvaihdosta Kroatiassa .	28
9 Hovioikeuden kirjasto / Hovrättens bibliotek	30
10 Liitteet / Bilagor	31
Liite 1 Hovioikeuspiiri 31.12.2022 / Bilaga 1 Domkrets 31.12.2022.....	32
Vaasan hovioikeuden henkilökunta 31.12.2022 / Hovrättens personal 31.12.2022	33

1 Vaasan hovioikeus

Vaasan hovioikeus on yksi Suomen viidestä hovioikeudesta. Vaasan hovioikeus on saapuvien ja ratkaistavien asioiden sekä henkilöstömäärän perusteella Suomen neljänneksi suurin hovioikeus. Hovioikeuspiirin alueella asui vuonna 2022 noin 925.000 henkilöä ja siihen kuului neljä kärjäoikeutta. Ruotsinkielinen väestönosa muodosti noin 10,5 prosenttia Vaasan hovioikeuden tuomiopiirin väestöstä ja ruotsinkielisten asioiden osuus hovioikeuteen saapuvista asioista on noin kolme prosenttia.

Tarkoituksenmukaisen toiminnan turvaamiseksi hovioikeus on jakautunut kahteen osastoon. Osasto 1 on toimittanut pääkäsittelyt Porissa Satakunnan kärjäoikeudesta saapuneissa asioissa, ja osasto 2 on toimittanut pääkäsittelyt Jyväskylässä Keski-Suomen kärjäoikeudesta saapuneissa asioissa. Lisäksi molemmat osastot ovat toimittaneet pääkäsittelyjä Vaasan hovioikeudessa tai Pohjanmaan kärjäoikeuden tiloissa Pohjanmaan kärjäoikeudesta ja Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeudesta saapuneissa asioissa. Pääkäsittelyjä toimitetaan tarvittaessa myös muilla paikkakunnilla.

1 Vasa hovrätt

Vasa hovrätt är en av Finlands fem hovrätter. Med beaktande av antalet inkomna ärenden och givna avgöranden samt personalmängden är Vasa hovrätt den fjärde största hovrätten i Finland. Invånarantalet i hovrättens domkrets var år 2022 ungefär 925.000. Till hovrättens domkrets hörde fyra tingsrätter. Personer med svenska som modersmål utgjorde ungefär 10,5 procent av den totala befolkningsmängden i domkretsen. Andelen svenskspråkiga mål som inkommer till hovrätten är ungefär tre procent.

För att kunna utöva sin verksamhet ändamålsenligt är hovrätten indelad i två avdelningar. Avdelning 1 har förrättat huvudförhandlingar i Björneborg i ärenden från Satakunta tingsrätt och avdelning 2 har förrättat huvudförhandlingar i Jyväskylä i ärenden från Mellersta Finlands tingsrätt. Dessutom har hovrättens båda avdelningar förrättat huvudförhandlingar i Vasa hovrätts eller Österbottens tingsrätts lokaler i ärenden från Österbottens tingsrätt och Södra Österbottens tingsrätt. Huvudförhandlingar hålls även vid behov på andra orter.

Kuva 1/Bild 1: hovioikeuden rakennus/hovrättens byggnad, Jurkka Jämsä, 2018

2 Presidentin katsaus

Hovioikeuden presidentti Tapani Vasama: kolmas vuosi koronan kanssa

Vuoden 2021 lopussa koronatartuntoja alkoi esiintyä runsaasti etenkin lapsiperheissä ja melkein koko kertomusvuoden ensimmäisen puoliskon aikana lähes aina joku meistä oli vuorollaan eristyksissä tai koronassa. Osalla tartunnan saaneista oireet olivat kohtuullisen lieviä eikä kenelläkään erittäin vaikeita, mutta poissaoloja oli paljon myös sen takia, että koko henkilökunta noudatti hyvin annettuja ohjeita ja poistuivat hengitystieoireiden ilmaantuessa tai altistuttuaan työpaikalta. Lisäksi suojaustoimia kuten maskeja käytettiin hyvin ja pyrittiin välttämään lähikontakteja sekä noudatettiin hygieniaoheita. Työsuojeluperustaiseen työpaikalla altistuneiden luetteluun merkittiin noin 20 henkilöä, mutta työpaikalla altistuminen johti käytettävissä olevien tietojen mukaan tartuntaan vain muutamalla henkilöllä ja lähes kaikkien muiden tartunnan saaneiden kohdalta tiedetään suurella varmuudella heidän saaneen tartunnan työpaikan ulkopuolelta. Minutkin kirjattiin altistuneiden listaan, mutta tartunnan sain vasta paljon myöhemmin virkaan kuuluvalla kokousmatkalla Itävaltasta. Myös useimmilla muilla altistuneiksi merkityillä ajallinen yhteys mahdollisen oman sairastumisen kanssa oli etäinen.

Henkilökunnan sairastumisten johdosta ei käytännössä juurikaan jouduttu peruuttamaan pääkäsittelyitä, joihin saatiin tarvittaessa toinen jäsen tilalle. Toiminta perustui henkilökunnan joustavaan suhtautumiseen ja uskomattomaan valmiuteen venyä poikkeustilanteessa. Sen sijaan asiakkaiden sairastumisen johdosta pääkäsittelyitä jouduttiin keväällä jonkin verran peruuttamaan. Peruutusprosentiksi muodostuikin lopulta koko vuoden osalta 27,5 %, kun peruutuksia oli keskimäärin vuosina 2017–2019 vain 16,9 %.

Kertomusvuonna oli myös jonkin verran keskipitkiä sairauspoissaoloja akuuteista työhön lainkaan liittymättömistä syistä. Edellä kerrotuista vaikeuksista huolimatta hovioikeuden työtilanne ja juttujen ikärakenne saatiin pysymään varsin hyvällä tasolla ja jopa hiukan parantumaan, mihin saattoi pienissä määrin vaikuttaa kuitenkin se, että

pandemia vaikutti aivan vastaavalla tavalla käräjäoikeuksien toimintaan ja sitä kautta saapuviin asioiden. Pääkäsittelyiden lukumäärä jäi noin 15 % ja niiden laajuus noin 10 % oletustason alle, mutta karkean arviomme mukaan ratkaisematta olevassa juttukannassa oli vuoden lopussa noin 5 % enemmän pääkäsittelyyn todennäköisesti meneviä juttuja kuin vuoden 2021 lopussa. Niiden lukumäärä noin 210 vastaa laskennallisesti runsaan 8 kuukauden pääkäsittelymäärää. Kun viime vuonna pääkäsittelyasioiden keskimääräinen käsittelyaika oli 9 kuukautta, edellytykset käsittelyaikojen pitämiselle kohtuullisella tasolla näyttäisivät olevan olemassa, jos saapuvassa asiakannassa ei tapahdu olennaista muutosta. Voin todeta, että työtilanne pysyi henkilökunnan vahvan ja vakuuttavan suorituksen ansiosta näissä vaikeissa oloissa hyvin hallinnassa.

Tilintekoa yhdeksästä vuodesta

Aloitin virassani 1.5.2014 ja jään eläkkeelle 1.7.2023. On aika luoda lyhyt katsaus toimikauteni tapahtumiin.

Töihin tulopäivänäni talossa työssä olleista henkilöistä 16 on edelleen suunnilleen samassa tehtävässä kuin silloin, 13 aivan toisessa tehtävässä hovioikeudessa, 16 eläkkeellä ja 17 toisessa työpaikassa. Tuomareista on edelleen virassa 15 ja 7 esittelijää on siirtynyt tuomarin tehtäviin ja 2 henkilöä tullut muusta tehtävästä hovioikeuden neuvoksiksi. Silloisista esittelijöistä ei enää kukaan ole pitkään aikaan työskennellyt esittelijänä ja kaikkiaan 29 toimikauteni aikana esittelijän tehtävää hoitanutta henkilöä on nyt muussa työpaikassa, lähes poikkeuksetta käräjätuomareina. Esittelijöiden virkoja meillä on nyt 11 ja kun kaikki nykyiset mukaan lukien lasketaan yhteen, voin todeta, että esittelijän tehtävää on kuluneiden vajaan yhdeksän vuoden aikana hoitanut 45 henkilöä. Vaihtuvuus on siten ollut poikkeuksellisen suurta. Ilolla olen kuitenkin voinut todeta, että esittelijämme ovat saaneet hyvää palautetta osaamisensa kehittymisestä sekä esittelijöinä että sen jälkeen muissa

tehtävissä. Olemme suoriutuneet mielestäni hyvin tavoitteessamme perehdyttää nuoria juristeja tuomioistuintyöhön ja auttaa heitä kasvamaan osaaviksi tuomareiksi.

Aloittaessani virassani hovioikeudessa oli antamatta 605 asiaa, joista oli ylivuotisia 89 ja muita yli puolivuotisia 193. Vuoden 2022 lopussa oli antamatta 434 asiaa, joista ylivuotisia oli 23 ja muita yli puolivuotisia 137. Neljännesvuosittain laadittavan selvityksen mukaan ylivuotisten määrä on käynyt toimikautenani alimmillaan luvussa 9 ja puolivuotisten määrä luvussa 57. Näihin viimeksi mainittuihin lukuihin päädyttiin tilanteessa, jossa korona hidasti asioiden saapumista, mutta hovioikeuden tuoksellisuus saatiin pysymään käytännössä normaalitasolla.

Toimikauteni ensimmäisinä vuosina keskityimme ruuhkan purkamiseen ja juttujen ikärakenteen parantamiseen. Vuosina 2016–2019 toimintaan vaikuttivat runsaat jäsenten eläkkeelle jäännit. Vajaassa kolmessa vuodessa jäi pois työelämästä kolme kolmen tuomarin täysilukuisen kokoonpanon verran erittäin kokeneita ja osaavia tuomareita. Myös esittelijöiden ja kansliahenkilökunnan vaihtuvuus vaikutti toimintaamme. Juuri kun tilanne alkoi tasaantua uusien toimijoiden saadessa toiminnan vakiintumaan, iski pandemia vuoden 2020 alussa. Siitä huolimatta toiminta saatiin pyörimään hyvin ja saapuneiden asioiden määrä vähentyessä saimme painettua jopa sisällä olevaa juttumäärää alemmaksi. Kun odotettavissa on, että saapuvien juttujen määrä tulee jossain määrin kasvamaan, hovioikeus ei toivottavasti kuitenkaan ruuhkaudu.

Tuomioistuimet ovat siirtymässä pois paperimaailmasta sähköiseen järjestelmään. Järjestelmän käyttöönotto on kuitenkin lykkäytynyt usealla vuodella. Koska meillä oli huomattava määrä pian eläkkeelle jääviä tuomareita, aloitimme sähköisiin menettelyihin tähtäävät kokeilut vasta vuonna 2017, jolloin siirryimme toimittamaan ratkaisut ja kirjeenvaihdon pääsääntöisesti sähköpostilla, aloimme saamaan kärjäoikeuksilta siellä sähköisessä muodossa olevaa aineistoa ja olemme portaittain ottaneet käyttöön uusia sähköisiä työtapoja. Ratkaisustuntoihin osallistuville jäsenille on

tarjolla jutun aineisto vain sähköisenä, ja he tulostavat itse aineistoa paperille koko ajan vähenevän osan aineistosta, useat minun omaksumin tavoin, eli eivät mitään. Ratkaisuasiakirjat työstetään tekstinkäsittelyohjelmilla. Näin toimienkin uskoisin meidän oppineen jo ne keskeiset asiat, joilla pärjää uudessa järjestelmässä, kun se tulee käyttöön. Myös hallinnossa asiankäsittelyjärjestelmät ovat muuttuneet ja olemme vuoden 2023 alussa siirtyneet puhtaasti sähköiseen järjestelmään. ICT on vaatinut henkilökunnalta paljon, mutta ainakin tähän asti olemme mielestäni selvinneet hyvin kaikista haasteista.

Olemme pyrkineet organisoimaan toimintamme noudattaen ainakin jossain määrin ns. Lean-periaatteita niin, että vähätöisimmät asiat keskitetään kahdelle jäsenelle kerrallaan ja niiden työvaiheita pyritään karsimaan. Enemmistö valmistelijoista keskittyy juttukantaan, joka on vaativampaa ja siten juttukohtaisesti moninkertaista työmäärää vaativaa. Pyrimme valmistelemaan vaativat asiat hyvin ja etupainoisesti niin, että niiden pääkäsittelyssä keskitytään oikeudellisesti relevanttien seikkojen käsittelyyn ja vastaanotetaan näyttöä vain asianmukaisesti riitautetuista tosiseikoista. Olemme sisäisissä keskusteluissamme ilmaisseet asian niin, että olemme pyrkineet siirtymään omprovningistä överprövningiin. Ensiksi mainitulla tarkoitetaan kärjäoikeuskäsittelyn toistamista, mutta jälkimmäistä on vaikeampi ilmaista suomeksi yhdellä sanalla. Ajatuksena se tarkoittaa edellä mainittua tavoitettamme käsittelyn oikeasta kohdentamisesta ja paremman työrauhan antamisesta työläisiin asioihin.

Olen itse toiminut kolmessa eri hovioikeudessa. Niissä kaikissa jäsenten työtavat vaihtelevat jonkin verran käsittelijöittäin talojen sisällä. Mielestäni Vaasan hovioikeudessa on kuitenkin perinteisesti ja lisääntyvissä määrin viime vuosina omaksuttu parhaiten etupainoiset ja tehokkaat työtavat, jotka mahdollistavat myös napakan relevantteihin seikkoihin keskittyvän käsittelyn perusteella selkeän tuomion kirjoittamisen.

Mielipidettäni on vaikea todentaa kattavasti käytettävissä olevilla tilastotiedoilla. Totean kuitenkin, että hovioikeuspiirissämme asuu maan

väestöstä 14,1 %. Piirimme käräjäoikeuksissa ratkaistiin vuosina 2018–2022 12,9 % koko maan laajoista riita- ja rikosasioista ja hovioikeuteen saapui 14,1 % asioista. Myös hovioikeuden pääkäsittelyiden kappalemäärän osuus 15,2 % on suunnilleen samalla tasolla. Hovioikeuspiirin käräjäoikeuksien osuus koko maan yli kahdeksan tunnin pääkäsittelyistä on hiukan alemmassa suuruusluokassa ja on 10,8 %. Totean kuitenkin, että eri hovioikeuspiirien osuudet vaihtelevat tavalla, jonka viittaa taloudellisen toiminnan, yhdyskuntarakenteen ja väestön ikärakenteen ohella muihinkin eroihin ja mahdollisiin eroihin menettelytavoissa. Erityisesti merkille pantavaa on kuitenkin mielestäni se, että hovioikeuden pääkäsittelyiden laajuutta kuvaava tuntimäärien osuus on meillä 10,8 % ja osuus yli 8 tunnin pääkäsittelyjaksoista vain 7,2 %. Luvut viittaavat siihen, että käsittelytapamme johtaa tiiviimpään käsittelyyn.

Tilastoista ei toki käy ilmi, miten saman jutun käsittelyaika eroaa eri oikeusasteissa ja miten muutosta haetaan tai jätetään hakematta. Minusta on kuitenkin varmaa, ettei näin suuria eroja pysty selittämään muutoin kuin, että niihin vaikuttavat merkityksellisellä tavalla toimintatapojen erot. Tähän viittaavat myös omat kokemukseni ja keskusteluni eri hovioikeuksissa työskennelleiden kanssa. Käsitykseni mukaan hovioikeuskäsittelyä on Vaasan hovioikeudessa hyvin ja laajalla rintamalla onnistuttu tiivistämään ja keskittämään pääkäsittelyt jutun juridisesti merkityksellisiin näytöltään epäselviin ydinkysymyksiin.

Katse tulevaisuuteen

Tulevien vuosien aikana siirrytään täysin sähköiseen menettelyyn. Toivottavasti uudet tietojärjestelmät toimivat hyvin ja ovat käyttäjäystävällisiä. On kuitenkin selvää, että niiden toiminta kangertelee alussa jossain määrin ja ohjelmat vaativat jatkokehitystyötä. Onnistumisen kannalta on myös tärkeää, että henkilökunnan osaaminen on riittävällä tasolla ja asenne oppia uusia asioita kunnossa. Olen tässä suhteessa hyvinkin optimistinen.

Toinen iso muutos tulee olemaan jo lainsäädäntötasolla valmis todistelutalennehanke, jonka voimaantulo odottaa laitehankintoja ja asennuksia. Tämänhetkisen tiedon mukaan käräjäoikeudet

alkavat tallentaa videolle todistelun vuonna 2025 ja kertomukset tullaan pääsääntöisesti katsomaan hovioikeudessa tallenteilta. Tämän hankkeen yhteydessä olisi tärkeää saada alioikeuskäsittely tiiviimmäksi ja jäsennellymmäksi. Hovioikeusvaiheessa tulisi olla mahdollista jättää katsomatta nauhoitteista sellaisia laajoja osuuksia, joista ei ole enää kysymys hovioikeudessa. Muussa tapauksessa Vaasan hovioikeudessa on vaarana todistelun vastaanottamiseen ajankäytön kasvamisesta ja ratkaisukapasiteetin heikkenemisestä. Myös oikeudenkäynnin kustannukset kasvaisivat. Tässä tarkoituksessa on sovittu käynnistettäväksi laaja koulutushanke, jossa uusia työtapoja suunnitellaan yhdessä käräjäoikeuksien ja asianosaisten kanssa.

Myös ns. etäoikeudenkäyntien määrä tulee vielä nykyisestä lisääntymään. Kun todistelu vastaanotetaan alioikeuden todistelutallenteilta, yleistyy varmuudella myös käsittelymuoto, jossa asianosaiset ovat omilla paikkakunnillaan ja usein syyttäjät työhuoneissaan ja ehkä myös osittain asianajajat asiakkaineen joko omissa toimistoissaan tai viranomaisten tiloissa omilla paikkakunnillaan. Tarve olla läsnä samassa tilassa tuomareiden kanssa tulee ajan myötä suurella varmuudella vähenemään paljon. Uumajassa toimitetaan nykyisin matkakäräjiä suhteellisen harvoin, vaikka siellä oli niitä ennen uudistusta hyvin paljon.

Kansainvälinen ja etenkin pohjoismainen yhteistyö on antanut minulle paljon useamman vuosikymmenen aikana. Uskon, että tälle toiminnalle löytyy jatkajia Vaasan hovioikeudesta. Olemme sitä jo yhdessä harjoitelleet. Koko henkilökunnan kannalta yhteistyö Uumajan kanssa on erityisen tärkeää.

Lopuksi

Yhdeksän vuotta on pitkä aika, mutta taaksepäin katsoen aika on kulunut hyvin nopeasti. Yhteistyö koko henkilökunnan kanssa on ollut kannaltani hyvin mieluisaa ja helppoa. Hovioikeuteen on ollut mukava tulla aamuisin töihin ja tavata miellyttäviä ihmisiä. Kiitän erinomaisesta yhteistyöstä erityisesti kaikkia toimikauteni aikana osaston johtajina toimineita tuomareita, kansliapäälliköitä ja hallintokanslian väkeä. Yhteistyö myös muiden kanssa

on ollut helppoa ja mieluisaa. Tosiasia on, että hyvä selviytymisemme kaikista edellä todetuista vaikeuksista on kaikkien talossa työskennelleiden vastuuntuntoisen ja utteran henkilökuntaan kuuluvien työpanoksen ja hyvän yhteistyön tulosta. Olen teille kaikille nöyrän kiitoksen velkaa kuluneista vuosista.

Presidentens översikt

Hovrättspresident Tapani Vasama: Det tredje coronaåret

I slutet av 2021 började coronasmittorna öka kraftigt särskilt bland barnfamiljer och under nästan hela den första halvan av verksamhetsåret var någon av oss antingen i karantän eller sjuk. En del av de smittade hade tämligen lindriga symptom och ingen blev allvarligt sjuk. Frånvaron ökade ändå på grund av att hela personalen respekterade de välformulerade coronaföreskrifterna och avlägsnade sig från arbetsplatsen vid förekomst av luftvägsymptom eller vid exponering på arbetsplatsen. Dessutom beaktades säkerhetsåtgärder såsom bruk av munskydd och man strävade efter att undvika närbkontakt samt följde hygienföreskrifter. I den arbetarskyddsenliga förteckningen över personer som exponerats på arbetsplatsen antecknades cirka 20 personer men exponering på arbetsplatsen ledde enligt tillgängliga uppgifter enbart till ett par smittade personer. Vad gäller de övriga smittade hade nästan alla med säkerhet fått smittan utanför arbetsplatsen. Även jag personligen antecknades på listan över de exponerade men blev smittad först långt senare på en tjänsteresa i Österrike. Även för de flesta andra som antecknats exponerade så var det tidsmässiga sambandet med möjligt insjuknande avlägset.

Personalens sjukdomsfall ledde knappt till några inställda huvudförhandlingar och vid behov ersatte råden varandra. Arbetet byggde på personalens flexibla inställning och otroliga beredskap att ställa upp i exceptionella förhållanden. Däremot blev man under våren i viss mån tvungen att ställa in huvudförhandlingar på grund av kundernas sjukdomsfall. Andelen inställda huvudförhandlingar under hela året blev slutligen 27,5 % medan samma andel åren 2017–2019 bara var 16,9 %.

Under verksamhetsåret förekom även några medellånga sjukdomsfrånvaron av arbetet oberoende skäl. Trots tidigare nämnda utmaningar lyckades hovrättens arbetsläge och ärendenas åldersstruktur hållas på en mycket bra nivå och till och med förbättras något. Det goda läget kan i någon mån ha berott på att pandemin påverkade tingsrätternas arbete på precis samma sätt och

därigenom på de inkomna ärendenas antal. Huvudförhandlingarnas antal stannade på cirka 15 % och deras omfattning på cirka 10 % under förväntad nivå men enligt vår grova uppskattning så fanns bland de oavgjorda ärendena i årets slut cirka 5 % flera mål som troligen går till huvudförhandling än i slutet av 2021. Deras antal, cirka 210 stycken, motsvarar kalkylmässigt drygt 8 månaders huvudförhandlingsantal. Med hänsyn till att huvudförhandlingsärendenas genomsnittliga handläggningstid i fjol var 9 månader verkar det finnas förutsättningar att hålla handläggningstiderna skäligen om det inte sker betydande förändringar i inkommande ärenden. Jag kan konstatera att arbetsläget hölls väl under kontroll under dessa svåra tider tack vare personalens starka och solida insats.

Utvärdering av nio år

Jag började min tjänst 1.5.2014 och går i pension 1.7.2023. Det är dags för en kort återblick över händelserna under min mandattid

Av personerna som var i tjänst i huset dagen då jag inledde mitt arbete så har 16 personer ungefär samma uppgifter som då, 13 har helt andra uppgifter i hovrätten, 16 har gått i pension och 17 har bytt arbetsplats. Av domarna är 15 fortfarande i tjänst, 7 föredraganden har övergått till domarrollen och 2 personer har kommit från en annan position till hovrättsråd. Av de dåvarande föredragandena har ingen på länge arbetat som föredragande och totalt 29 personer som innehaft rollen som föredragande är nu i andra uppgifter, nästan uteslutande i rollen som tingsdomare. Vi har totalt 11 tjänster som föredragande och då man räknar ihop alla inklusive de nuvarande kan jag konstatera att uppdraget som föredragande under de gångna nio åren innehaft av totalt 45 personer. Omsättningen har således varit exceptionellt stor. Jag har ändå med glädje kunnat konstatera att våra föredraganden har fått bra respons för sina kunskapsmässiga framsteg både i sitt arbete som föredragande och därefter i andra uppgifter. Jag anser att vi har lyckats väl med att introducera unga jurister till domstolsarbetet och hjälpa dem att växa till kunniga domare.

Då jag inledde min tjänst fanns 605 oavgjorda ärenden varav 89 stycken var över ett år gamla och 193 stycken över ett halvt år gamla. I slutet av 2022 fanns 434 oavgjorda ärenden varav 23 stycken var över ett år gamla och 137 stycken över ett halvt år gamla. Enligt den kvartalsvisa rapporteringen så har antalet över ett år gamla ärenden som minst varit nio stycken och antalet ett halvt år gamla ärenden 57 stycken. De sist nämnda talen uppnåddes då det inkom färre ärenden på grund av coronapandemin emedan nivån på hovrättens produktivitet lyckades upprätthållas på normal nivå.

De första åren under min mandattid gick arbetet ut på att förkorta köerna och förbättra ärendenas åldersstruktur. Åren 2016–2019 påverkades verksamheten av ett flertal pensioneringar. Inom loppet av dryga tre år pensionerades flera kunniga och erfarna domare till ett antal motsvarande tre sammansättningar med tre domare. Även omsättningen av föredraganden och kanslipersonal påverkade vår verksamhet. Precis när läget började normaliseras och de nya aktörerna blivit etablerade i sitt arbete slog pandemin till i början av 2020. Trots det så fick vi verksamheten att löpa och i och med att färre ärenden inkom lyckades vi sänka antalet anhängiga ärenden. Eftersom en viss ökning i antalet inkommande ärenden är att vänta ska arbetet i hovrätten förhoppningsvis inte hopa sig.

Domstolarna håller på att lämna pappersvärlden för ett digitalt system. Ibruktagningen av systemet har ändå skjutits upp flera år. Eftersom vi har ett betydande antal domare som snart ska gå i pension inledde vi försök som strävade efter ibruktagningen av elektroniska tillvägagångssätt först 2017, då vi övergick till att i regel leverera avgöranden och korrespondens per epost, vi började ta emot elektroniskt material från tingsrätterna och vi stegvis började ta i bruk nya elektroniska arbetsätt. Inför sammanträdena erbjuds råden materialet enbart i elektronisk form och råden skriver i allt mindre utsträckning ut materialet på papper. Flera gör liksom mig och skriver inte ut något alls. Avgörandena bearbetas med textbehandlingsprogram. Genom att fungera på detta sätt tror jag att vi redan lärt oss de centrala färdigheter som krävs

för att klara sig i det nya systemet då de kommer i bruk. Också inom förvaltningen har ärendehanteringsprogrammen förändrats och vi har i början av 2023 fullständigt övergått till ett elektroniskt system. Informations- och kommunikationstekniken har krävt mycket av personalen, men jag anser att vi klarat alla utmaningar väl hittills.

Vi har strävat efter att organisera vår verksamhet genom att åtminstone i viss mån handla i enlighet med den så kallade lean-principen så att de minst arbetskrävande ärendena koncentrerats hos två råd i taget och antalet arbetsskeden har försökt minskas. Majoriteten av föredragandena koncentrerar sig på de mer krävande målen som kräver en flerfaldig arbetsinsats per ärende. Vi strävar efter att bereda de krävande målen väl så att tyngdpunkten av arbetet ligger i initialskedet och så att man i huvudförhandlingen kan fokusera på behandlingen av de juridiskt relevanta omständigheterna och ta emot bevisning enbart gällande de grundat bestridda faktumen. I våra interna diskussioner har vi benämnt tillvägagångssättet som så att vi strävat efter att övergå från omprövning till överprövning. I stället för en repetition av handläggningen i tingsrätten är målet att rikta handläggningen enbart till det väsentliga i målen och därigenom trygga arbetsron i krävande ärenden.

Personligen har jag verkat i tre olika hovrätter. Inom varje hus har rådets arbetsätt varierat något från handläggare till handläggare. Enligt min uppfattning har man ändå i Vasa hovrätt bäst lyckats anamma ett effektivt arbetsätt där tyngdpunkten ligger i begynnelsefasen vilket möjliggör rask huvudförhandling där enbart det väsentliga är i fokus på basen av vilket det är möjligt att skriva en klar och tydlig dom. Det är svårt att med tillgängligt data fullständigt bevisa att min uppfattning stämmer. Jag kan i varje fall konstatera att i vår hovrättskrets bor 14,1 % av landets befolkning. Tingsrätterna i vår krets avgjorde under åren 2018-2022 12,9 % av hela landets omfattande tvistemål och brottmål och till hovrätten inkom 14,1 % av ärendena. Också andelen huvudförhandlingar, 15,2 %, ligger antalsmässigt på samma nivå. Hovrättskretsens tingsrätters andel av hela landets huvudförhandlingar som räcker över åtta

timmar är i en något mindre klass på 10,8 %. Jag kan ändå konstatera att hovrättskretsarnas andelar varierar på ett sätt som pekar på att det finns vid sidan av faktorer som verksamhetens effektivitet, samhällsstrukturen och befolkningens åldersstruktur även finns andra olikheter och möjliga skillnader i tillvägagångssätten. Det bör enligt mig särskilt uppmärksammas att andelen omfattande huvudförhandlingar i vår krets var 10,8 % och över 8 timmars huvudförhandlingar i vår hovrätt bara 7,2 %. Siffrorna tyder på att vårt handläggningssätt leder till komprimerad handläggning.

Av statistiken framgår ändå inte hur olika ärendens handläggningstider varierar mellan olika rättsinstanser och när ändring söks eller inte söks. Jag anser det ändå vara säkert att så här stora skillnader inte kan förklaras utan att handläggningssättens skillnader är en delvis påverkande faktor. Mina egna erfarenheter samt mina diskussioner med personer som arbetat vid olika hovrätter tyder på detta. Enligt min uppfattning har man i hovrättshandläggningen vid Vasa hovrätt lyckats med att utmärkt och på bred front komprimera och koncentrera huvudförhandlingsärendena till de juridiskt betydelsefulla och bevismässigt oklara kärnfrågorna.

En blick mot framtiden

Under de kommande åren kommer vi övergå till ett fullständigt elektroniskt förfarande. Förhoppningsvis kommer de nya datasystemen att fungera väl och vara användarvänliga. Det är ändå klart att de första stegen kan vara stapplande och att programmen kommer att kräva fortsatt vidareutveckling. En framgångsrik övergång förutsätter att personalens kunnande är på en tillräcklig nivå och att personalen har god inställning till att lära sig nya saker. Jag är mycket optimistisk i detta hänseende.

En annan stor förändring kommer att vara det på lagstiftningsnivå redan färdiga bevisinspelningsprojektet vars ikraftträdande inväntar införskaffning av apparatur samt installation av densamma. Enligt aktuell uppgift kommer tingsrätterna att börja inspelning av bevisning år 2025 och i hovrätterna kommer man i regel att titta på berättelserna från inspelningar. I samband med det här

projektet skulle det vara viktigt att komprimera och bättre strukturera handläggningen i underrätterna. I hovrättsskedet borde det vara möjligt att låta bli att titta på sådana omfattande delar som inte längre är aktuella i hovrätten. I annat fall är faran vid Vasa hovrätt att den tid som mottagningen av bevisningen räcker ökar och kapaciteten att fatta beslut minskar, vilket även skulle leda till ökade rättegångskostnader. För detta syfte har man kommit överens om att starta ett omfattande utbildningsprojekt där nya arbetssätt planeras tillsammans med tingsrätterna och parterna.

De så kallade distansrättegångarnas antal kommer också att öka. Då bevisningen tas emot från underrätternas inspelningar är det sannolikt att handläggningsformen där parterna deltar från sina respektive hemorter och åklagaren i sitt arbetsrum och kanske även advokaterna jämte sina huvudmän antingen på sina egna kontor eller i myndigheters utrymmen på deras ort att bli vanligare. Behovet att vara samtidigt närvarande med domarna kommer med stor sannolikhet minska över tid. I Umeå verkställs i dagsläget få så kallade reseting trots att de före reformen var mycket vanligt.

Det internationella och framför allt nordiska samarbetet har under årtiondet varit mycket givande för mig. Jag tror att det finns efterträdare för denna verksamhet vid Vasa hovrätt och vi har redan länge utövat den tillsammans. Samarbetet med Umeå har varit särskilt viktigt för hela personalen.

Slutligen

Nio år är en lång tid men sett tillbaka har tiden gått mycket fort. Samarbetet med hela personalen har för min del varit mycket angenämt och okomplicerat. Det har varit behagligt att komma till hovrätten om morgnarna och träffa trevliga människor. Jag vill särskilt tacka alla domare som under min tid verkat som avdelningschefer, kanslichefer och förvaltningskansliets personal för ett utmärkt samarbete. Faktum är att våra fina framgångar trots alla tidigare nämnda utmaningar är summan av hela den ansvarskännande och flitiga personalens arbetsinsatser samt ett gott samarbete. Jag vill rikta mitt ödmjukaste tack till er alla för de gångna åren.

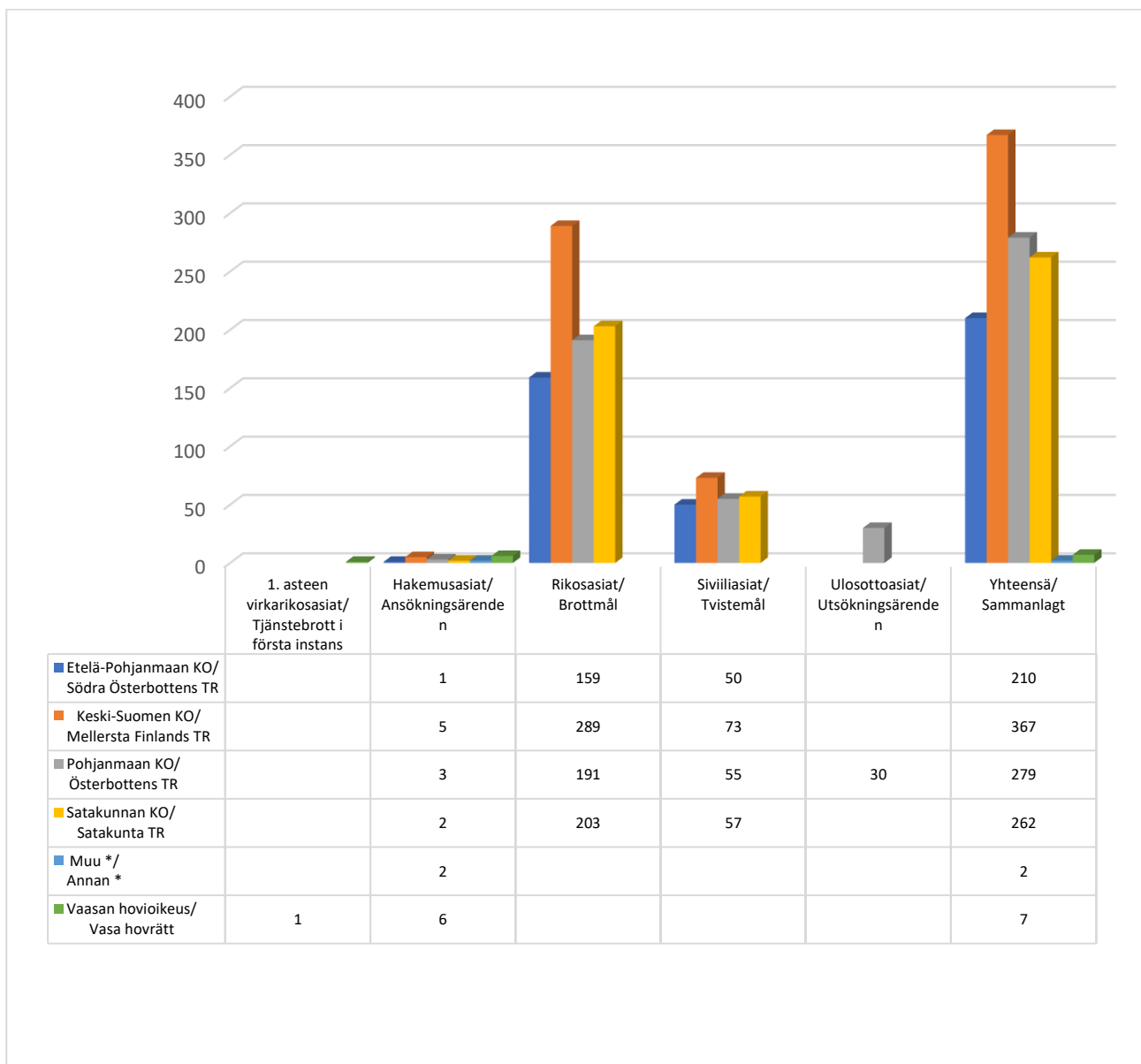
3 Lainkäyttötoiminta vuonna 2022 / Rättskipningsverksamheten i 2022

Saapuneet asiat / Inkomna ärenden

Vuodelle 2022 siirtyi edelliseltä vuodelta yhteensä 388 ratkaisematonta asiaa. Hovioikeuteen saapui yhteensä 1 127 asiaa, joista noin 73 prosenttia oli rikosasioita. Pääkäsitteilyjä toimitettiin yhteensä 271, joista noin 41 prosenttia toimitettiin matkakäräjillä hovioikeuspaikkakunnan ulkopuolella. Saapuneista asioista 37 eli noin 3,3 prosenttia oli sellaisia, joissa oikeudenkäyntikieli oli ruotsi.

År 2022 överfördes sammanlagt 388 icke avgjorda ärenden från föregående år. Totalt inkom 1 127 nya ärenden, av vilka cirka 73 procent var brottmål. Huvudförhandling hölls i 271 ärenden och cirka 41 procent av dessa hölls utanför hovrättsorten. Av de inkomna ärendena hade 37 svenska som handläggningsspråk, vilket utgör cirka 3,3 procent av alla ärenden.

Taulukko: saapuneet asiat käräjäoikeuksittain ja asiaryhmittäin / Tabell: Ärenden inkomna från tingsrätterna

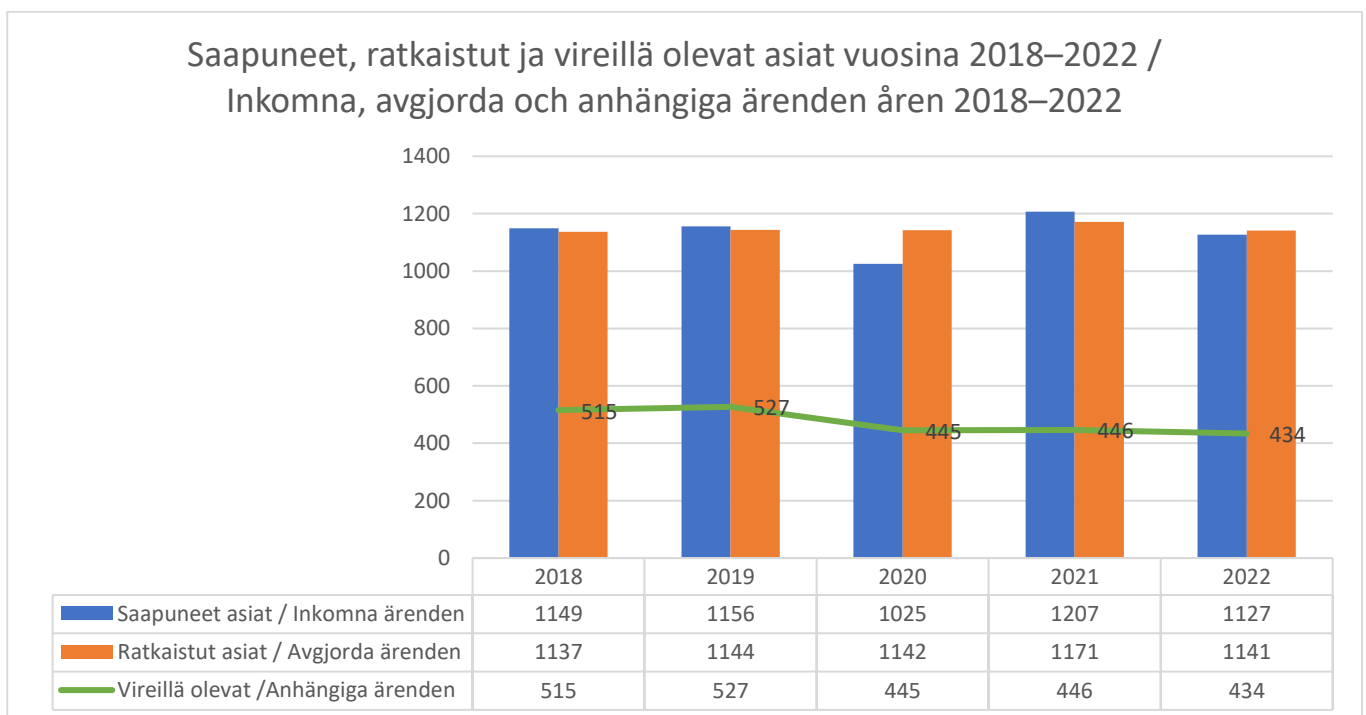
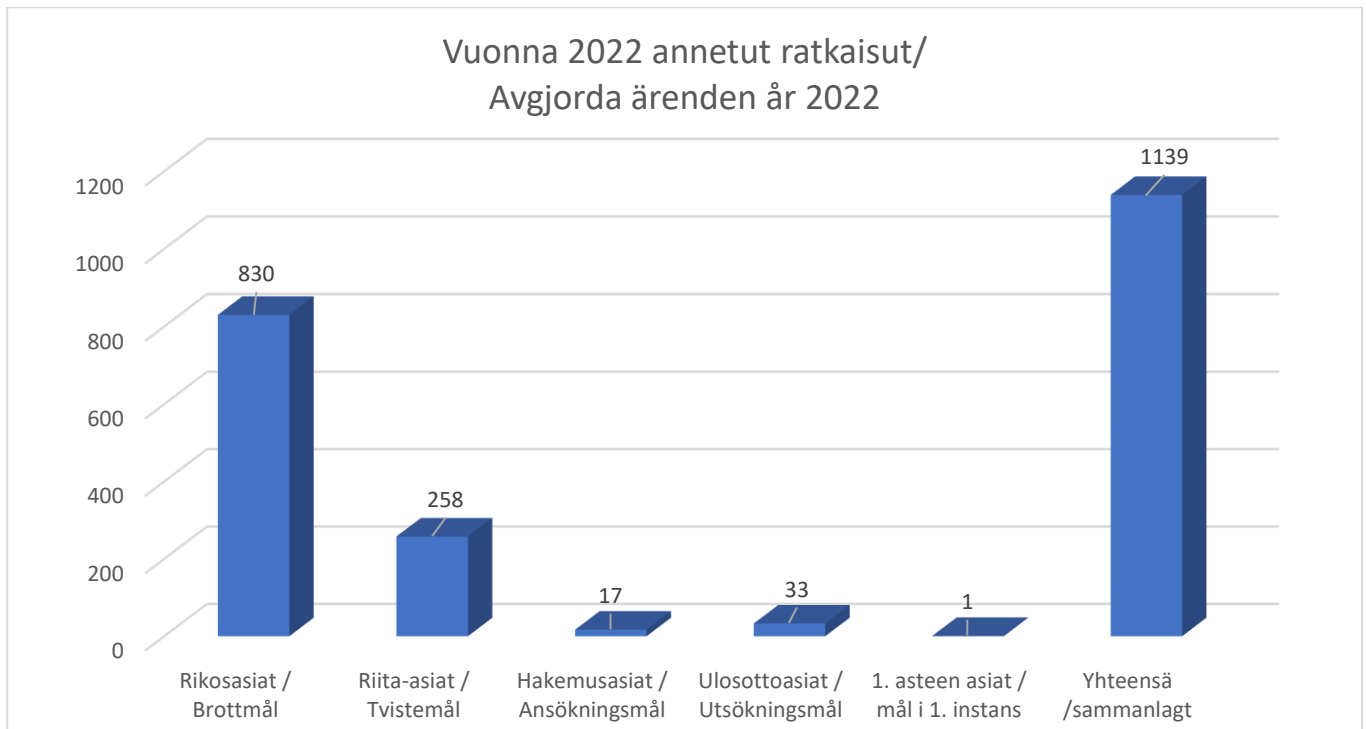

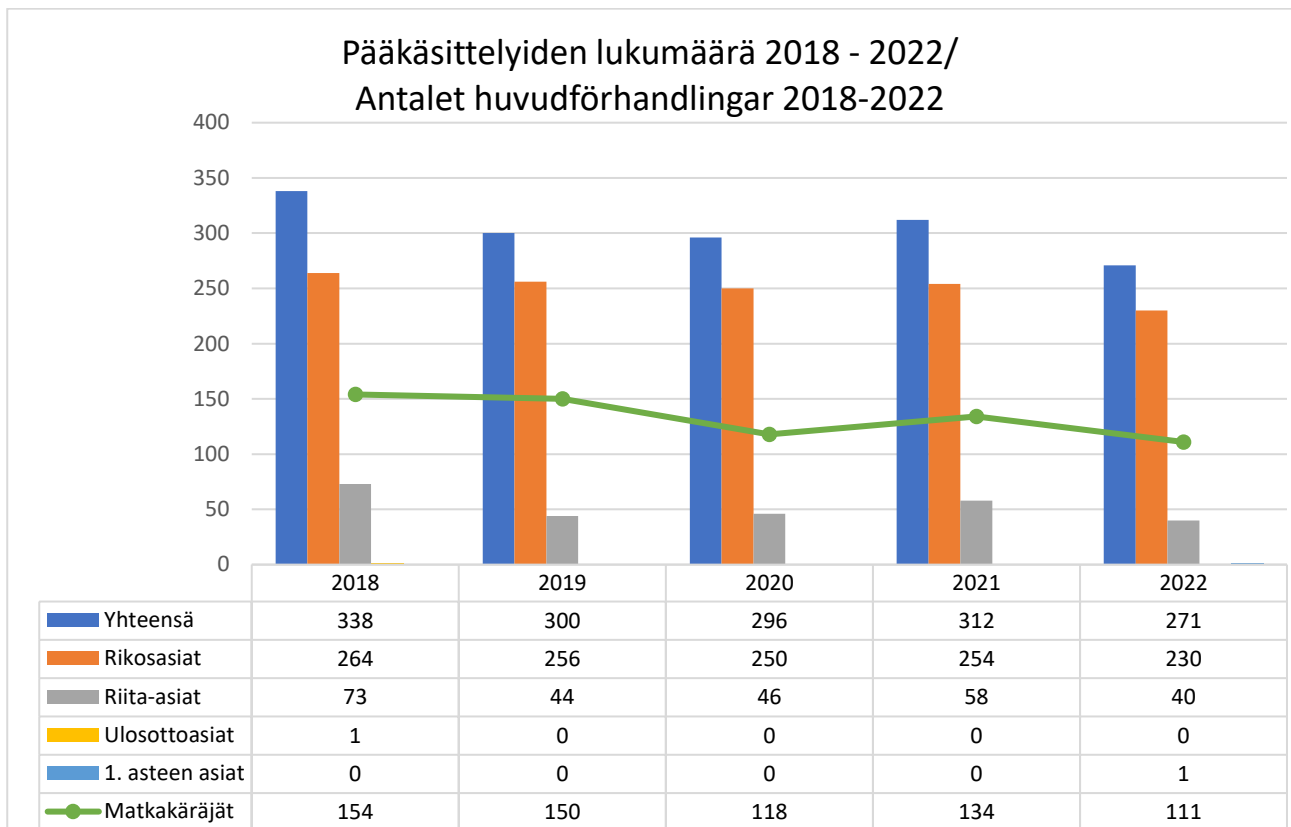
* mm. oikeusaputoimistoista / bl.a. från rättshjälpsbyråer

Ratkaistut asiat / Avgjorda ärenden

Annettuja ratkaisuja oli 1 139. Ratkaisuista oli rikosasioita 830 (72,9 %), riita-asioita 258 (22,7 %), hakemusasioita 17 (1,5 %), ulosottoasioita 33 (2,9 %) ja 1. asteen asioita 1 (0,1 %). Hovioikeus antoi vuoden aikana 16 Finlex-oikeustapaustietokannassa julkaistua ratkaisua. Samat tiedot on esitetty alla olevassa kaaviossa.

Under året gavs 1 139 avgöranden. Av dessa gällde 830 (72,9 %) brottmål, 258 (22,7 %) tvistemål, 17 (1,5 %) ansökningsärenden, 33 (2,9 %) utsökningsärenden och 1 (0,1 %) mål i 1. instans. Hovrätten publicerade under året 16 avgöranden i Finlex-rättsfallsdatabasen. Samma information presenteras nedan i form av ett diagram.

Oikeudenkäyntiasioiden käsittelyajat / Rättegångsärendenas handläggningstider

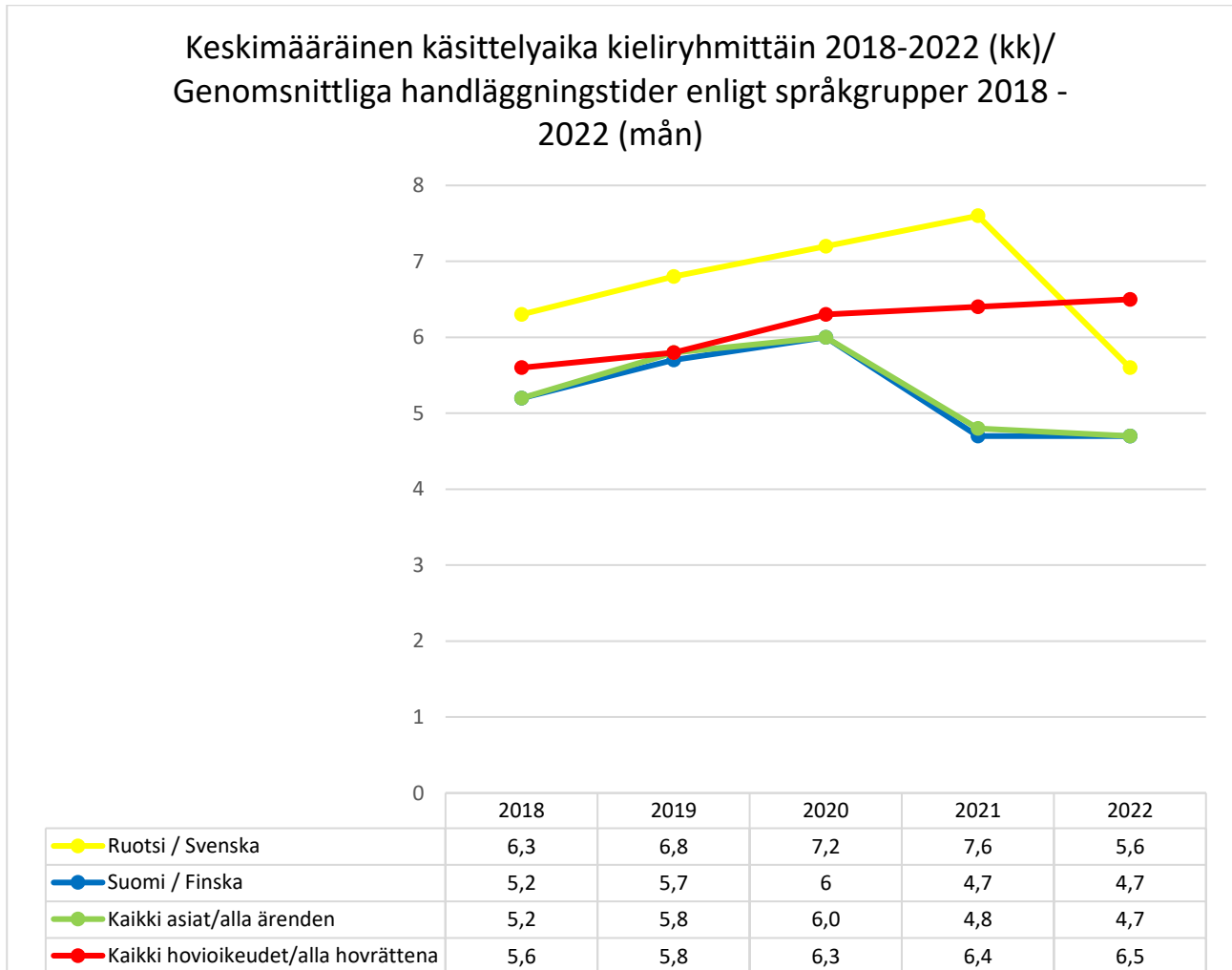
Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2022 Vaasan hovioikeudessa 4,7 kuukautta, kun se oli kaikissa hovioikeuksissa 6,5 kuukautta.

Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga ärenden i Vasa hovrätt var 4,7 månader år 2022. Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga hovrätter var 6,5 månader.

Kaikkien asioiden keskimääräinen käsittelyaika oli suomenkielisten asioiden osalta 4,7 kuukautta ja ruotsinkielisten asioiden osalta se oli 5,6 kuukautta.

Den genomsnittliga handläggningstiden för ärenden, vars handläggningsspråk var finska var 4,7 månader. Motsvarande siffra för ärenden med svenska som handläggningsspråk var 5,6 månader.

Käsittelytietoja / Handläggningssuppgifter

Käräjäoikeuden ratkaisua ei ole muutettu yhteensä 184 asiassa (16,2 %). Kaikkiaan 99 asiassa (8,7 %) muutokset koskivat ainoastaan perusteluja. Perusteluja ja lopputulosta muutettiin näytön uudelleen arvioinnin johdosta 113 asiassa (9,9 %) ja muusta syystä 162 asiassa (14,2 %). 27 asiassa (2,4 %) muutos on koskenut vain lopputulokseltaan ratkaisun epäolennaista osaa. 5 asiaa (0,4 %) jätettiin tutkimatta ja 14 asiaa (1,2 %) palautettiin uudelleen käsiteltäväksi käräjäoikeuteen. Sovinto vahvistettiin yhteensä 12 asiassa (1,1 %). Lau sunnon antaminen valituksesta raukesi kaikkiaan 58 asiassa (5,1 %) ja 1 asia (0,1 %) jäi sillensä. Ensimmäisen asteen vaatimus hyväksyttiin 7 asiassa (0,6 %) ja hylättiin 4 asiassa (0,4 %).

Kaikista vuonna 2022 saapuneista asioista 912 eli noin 80,1 % on kuulunut jatkokäsittelylupaa koskevien säännösten piiriin. Jatkokäsittelylupa on vuonna 2022 evätty 52 %:ssa jatkokäsittelyluvan piiriin kuuluvista asioista.

Tingsrättens avgörande ändrades inte i sammanlagt 184 ärenden (16,2 %). I 99 ärenden (8,7 %) gällde ändringarna endast domskälen. Domskälen och slutresultatet ändrades till följd av omprövning av bevisningen i 113 ärenden (9,9 %) och av annan orsak i 162 ärenden (14,2 %). I 27 ärenden (2,4 %) gällde ändringarna

endast en för slutresultatet oväsentlig del. 5 ärenden (0,4 %) avvisades och 14 ärenden (1,2 %) återförvisades till tingsrätten för ny handläggning. Förlikning stadfästes i sammanlagt 12 ärenden (1,1 %). Avgivande av utlåtande över besvaren förföll i sammanlagt 58 ärenden (5,1 %) och 1 ärende (0,1 %) avskrevs. Av yrkandena framställda i första instans godkändes 7 (0,6 %), medan 4 (0,4 %) förkastades.

Under berättelseåret har 912 ärenden eller cirka 80,1 % av alla inkomna ärenden hört till tillämpningsområdet för stadgandena gällande tillstånd till fortsatt handläggning. Tillstånd till fortsatt handläggning har förkastats i ca. 52 % av ärendena som har hört till tillämpningsområdet för stadgandena gällande tillstånd till fortsatt handläggning.

Käräjoikeuksien ratkaisujen pysyvyys ratkaisustunnoittain 2022

Ratkaisukoodi		01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	17	Yht.
Esittely	Rikos	81	34	11	99	10	2	5	1	43	0	1	1	309	597
	Siviili	23	18	6	18	5	1	8	9	11	0	1	0	122	222
	Muut	8	6	0	3	0	2	1	0	1	0	4	3	22	50
Yhteensä		112	58	17	120	15	5	14	10	55	0	6	4	453	869
Osuus %		12,9 %	6,7 %	2,0 %	13,8 %	1,7 %	0,6 %	1,6 %	1,2 %	6,3 %	0,0 %	0,7 %	0,5 %	52,1 %	
Pääkäsittely	Rikos	69	30	81	38	11	0	0	0	3	1	0	0	0	233
	Siviili	3	11	15	4	1	0	0	2	0	0	0	0	0	36
	Muut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Yhteensä		72	41	96	42	12	0	0	2	3	1	1	0	0	270
Osuus %		26,7 %	15,2 %	35,6 %	15,6 %	4,4 %			0,7 %	1,1 %	0,4 %	0,4 %			
Kaikkiaan		184	99	113	162	27	5	14	12	58	1	7	4	453	1139
		16,2 %	8,7 %	9,9 %	14,2 %	2,4 %	0,4 %	1,2 %	1,1 %	5,1 %	0,1 %	0,6 %	0,4 %	39,8 %	

Ratkaisukoodien selitykset

- 01 Ei muutettu
- 02 Muutettu vain perusteluja
- 03 Perusteluja ja lopputulosta muutettu, näytön uudelleenarvioinnin johdosta
- 04 Perusteluja ja lopputulosta muutettu muusta syystä
- 05 Muutos koskee vain lopputulokseltaan ratkaisun epäolennaista osaa
- 06 Tutkimatta
- 07 Palautettu
- 08 Vahvistettu sovinto
- 09 Lausunnon antaminen rauennut
- 10 Jäänyt sillensä
- 11 1. asteen vaatimus hyväksytty
- 12 1. asteen vaatimus hylätty
- 17 Jatkokäsittelylupaa ei ole myönnetty

Tavoitteet ja toteutuneet luvut vuodelle 2022 / Målsättningar och realiserade antal för 2022

Alla olevassa taulukossa on kertomusvuodelle määritetyt tavoitteet ja toteutuneet luvut saapuneiden asioiden, annettujen ratkaisujen, pääkäsittelyjen ja seuraavalle vuodelle siirtyneiden asioiden osalta. Tavoitteena oli, että asioiden keskimääräinen käsittelyaika on 6,0 kuukautta ja toteutunut käsittelyaika oli 4,7 kuukautta.

I tabellen nedan finns de målsättningar som fastställts för berättelseåret och de realiserade antalen beträffande inkomna och avgjorda ärenden, huvudförhandlingar och överförda ärenden. Målsättningen var en genomsnittlig handläggningstid på 6,0 månader och den realiserade genomsnittliga handläggningstiden var 4,7 månader.

Saapuneet asiat / Inkomna ärenden		Annetut ratkaisut / Avgjorda ärenden		Pääkäsittelyt / Huvudförhandlingar		Siirtyneet asiat / Överförda ärenden	
Tavoite / Målsättning	Toteuma / Realiserat antal	Tavoite / Målsättning	Toteuma / Realiserat antal	Tavoite / Målsättning	Toteuma / Realiserat antal	Tavoite / Målsättning	Toteuma / Realiserat antal
1200	1127	1120	1139	330	271	510	434

Muutoksenhaku korkeimmalta oikeudelta / Sökande av ändring i högsta domstolen

Hovioikeuden vuonna 2022 antamista ratkaisuista on haettu muutosta yhteensä 202 asiassa. Valituslupaa ei ole myönnetty kaikkiaan 128 asiassa. Valituslupa on myönnetty 9 asiassa ja käsittely oli kesken yhteensä 65 asian osalta.

Ändring har sökts i sammanlagt 202 ärenden av de ärenden vilka hovrätten har avgjort under år 2022. Besvärstillstånd har inte beviljats i 128 ärenden. Besvärstillstånd har beviljats i 9 ärenden och handläggningen har ännu inte avslutats i 65 ärenden.

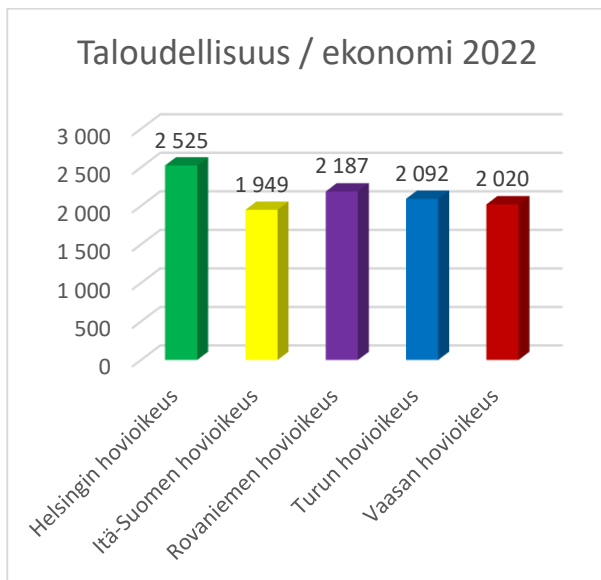
4 Toimintamenot, taloudellisuus ja tuottavuus / Verksamhetsutgifter, lönsamhet och produktivitet

Hovioikeudelle myönnettiin toimintamenorahaa vuodelle 2022 yhteensä 4.813.148,28 euroa. Toteutuneet toimintamenot olivat yhteensä 4.685.148 euroa. Alitus budjettiin nähden oli yhteensä 128.000,28 euroa. Tuomioistuintuloja saatiin yhteensä 93.570,40 euroa. Toiminnan taloudellisuutta tarkasteltaessa ratkaistun asian keskimääräinen hinta (toimintamenot/ratkaistut asiat) oli 4.113 euroa. Verrattuna vuonna 2021 toteutuneeseen 3.890 euroon on ratkaistun asian keskimääräinen hinta noussut noin 223 eurolla asiaa kohden.

Tuottavuutta kuvaava tunnusluku (painotettu työmäärä/htv) on vuonna 2022 ollut 43 (vuonna 2021 tuottavuus on ollut 45). Tuottavuutta kuvaavan tunnusluvun keskiarvo hovioikeuksissa vuonna 2022 oli 42. Näin ollen Vaasan hovioikeuden tuottavuusluku ylitti hovioikeuksien keskimääräisen tuottavuusluvun yhdellä yksiköllä. Taloudellisuutta kuvaava tunnusluku (euroa/painotettu työmäärä) vuonna 2022 oli 2.020 (vuonna 2021 taloudellisuusluku oli 1.858). Taloudellisuutta kuvaavan tunnusluvun keskiarvo hovioikeuksissa vuonna 2022 oli 2.155. Näin ollen Vaasan hovioikeuden taloudellisuusluku alitti hovioikeuksien keskimääräisen taloudellisuusluvun 135 yksiköllä.

Hovrätten beviljades sammanlagt 4.813.148,28 euro för verksamhetens utgifter för år 2022. Den förverkligade utgiftssumman var sammanlagt 4.685.148 euro. Besparingen jämfört med den budgeterade utgiftssumman var sammanlagt 128.000,28 euro. Inkomsterna från domstolsverksamheten uppgick till 93.570,40 euro. Vid en granskning av verksamhetens lönsamhet kan noteras att det genomsnittliga priset per avgjort ärende (utgifter / avgjorda ärenden) var 4.113 euro. Jämfört med en kostnad om 3.890 euro / ärende år 2021 har det genomsnittliga priset ökat med ca. 223 euro per ärende.

Den parameter som utvisar produktiviteten (uppvägd arbetsmängd / årsverke) har år 2022 varit 43 (år 2021 var produktiviteten 45). Medeltalet för produktiviteten i alla hovrätterna var 42 i 2022. Vasa hovrätts produktivitet överskred hovrätternas medeltal med en enhet. Den parameter som utvisar ekonomin (euro / uppvägd arbetsmängd) har år 2022 varit 2.020 (år 2021 var ekonomin 1.858). Medeltalet för den parameter som utvisar ekonomin i alla hovrätterna var 2.155 i 2022. Vasa hovrätts ekonomi underskred hovrätternas medeltal med 135 enheter.

5 Hallinto / Förvaltningen

Hovioikeuden täysistunto kokoontui kertomusvuonna kerran. Hovioikeuden johtoryhmä kokoontui 16 kertaa. Lausuntovaliokunta teki esityksen tuomarinvalintalautakunnalle yhteensä 12 tuomarinviran täyttämistä. Laajennettu johtoryhmä, johon on kutsuttu erikseen henkilökunnan edustajat, on vuoden aikana kokoontunut kolme kertaa. Hovioikeuden yhteistyökomitea ja työsuojelutoimikunta kokoontui neljä kertaa. Hovioikeudessa on myös toiminut erilaisia työryhmiä. Hovioikeudessa vahvistettiin kertomusvuonna etätö-ohjeistus, jonka valmistelussa hyödynnettiin laajasti henkilökunnalle suunnatun webropol-kyselyn tuloksia ja vastauksia.

Hovioikeus on vuonna 2022 antanut lausunnon seuraavista lainsäädäntöehdotuksista ja kehittämishankkeista:

- Oikeusministeriön lausuntopyyntöön rikosprosessin tehostamisesta (työryhmän mietintö)
- Oikeusministeriön lausuntopyyntöön yrityssaneerauslain kehittämisestä (työryhmän loppumietintö)

Hovioikeudenneuvos Pasi Vihlalle on 6.12.2022 myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun I luokan ritarimerkki ja apulaiskirjaaja Sari Kuuselalle on 6.12.2022 myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali kultaristein.

Hovrätten samlades till plenum en gång under verksamhetsåret. Hovrättens ledningsgrupp sammanträdde 16 gånger. Det i 10 § lagen om utnämning av domare avsedda remissutskottet gav förslag till domarförslagsnämnden beträffande besättandet av 12 domartjänster. Den utvidgade ledningsgruppen, till vilken personalens representanter skilt har kallats, har under året samlats tre gånger. Hovrättens samarbetskommitté och arbetarskyddskommission sammanträdde fyra gånger. I hovrätten har därtill verkat flera olika kommittéer och arbetsgrupper. Under berättelseåret godkändes hovrättens anvisningar avseende distansarbete. Hovrätten hörde sin personal via en webropol-enkät och man utnyttjade dess resultat allmänt i förberedelsen.

Hovrätten har under år 2022 avgivit utlåtande angående följande lagstiftningsförslag, utvecklingsprojekt och utlåtanden:

- Justitieministeriets begäran om utlåtande om effektivisering av straffprocessen (arbetsgruppbetänkande)
- Justitieministeriets begäran om utlåtande om utvecklandet av företagssaneringslagen (arbetsgruppens slutbetänkande)

Hovrättsrådet Pasi Vihla har 6.12.2022 förlänats Riddartecken av I klass av Finlands Vita Ros' orden och biträdande registratör Sari Kuusela har 6.12.2022 förlänats medalj av I klass med guldkors av Finlands Vita Ros' orden.

6 Alioikeuksien tarkastustoiminta / Granskningen av underrätterna

Tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 3 momentin mukaan hovioikeus muun ohella valvoo alaistensa tuomioistuinten toimintaa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin havaitsemiensa epäkohtien korjaamiseksi. Hovioikeus järjestää vuosittain kokouksen hovioikeuspiirin laamaneille.

Vaasan hovioikeuden työjärjestyksen mukaan käräjäoikeuksissa tapahtuva valvonta toteutetaan siten, että osaston johtaja tai hänen määräämänsä hovioikeudenneuvos yhdessä tehtävään määrätyn tarkastusviskaalin kanssa käy jokaisessa käräjäoikeudessa vähintään joka kolmas vuosi. Työjärjestyksen mukaisen tarkastusvälin perusteella tarkastusvuorossa ovat olleet vuonna 2022 Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan käräjäoikeudet.

Hovioikeus on saattanut oikeuskanslerin tietoon muun valvonnan yhteydessä havaitsemansa epäkohdan.

Enligt 3 kapitlet 2 § 3 momentet domstolslagen övervakar hovrätten verksamheten vid de domstolar som lyder under den och vidtar vid behov åtgärder för att avhjälpa missförhållanden som den har observerat. Hovrätten ordnar årligen ett möte för domkretsens lagmän.

Enligt Vasa hovrätts arbetsordning genomförs den övervakning som sker vid tingsrätterna på så sätt att avdelningschefen eller ett av honom utsett hovrättsråd tillsammans med en till uppgiften utsedd granskningsfiskal besöker varje tingsrätt minst var tredje år. På basis av det granskningsintervall som anges i arbetsordningen har Södra Österbottens tingsrätt och Österbottens tingsrätt stått i tur att granskas år 2022.

Hovrätten har uppmärksammat Justitiekanslern om missförhållanden som hovrätten har upptäckt i samband med övrig övervakning.

Kuva 2 / Bild 2: Hovioikeuden pääportaikkoa, Erkki Salminen, 2015

7 Hovioikeuden henkilökunta

Hovioikeuden toimintaa johtaa presidentti. Hovioikeudessa on presidentin lisäksi tuomareina 24,5 hovioikeudenneuvosta, joista kaksi toimii osaston johtajina, sekä kolme asessoria. Lainkäyttöasioiden esittelijöinä toimii 11 hovioikeuden esittelijää. Lisäksi hovioikeudessa on kansliapäällikkö ja 19,5 kansliahenkilökuntaan kuuluvaa. Hovioikeudessa on myös määräaikaista henkilökuntaa.

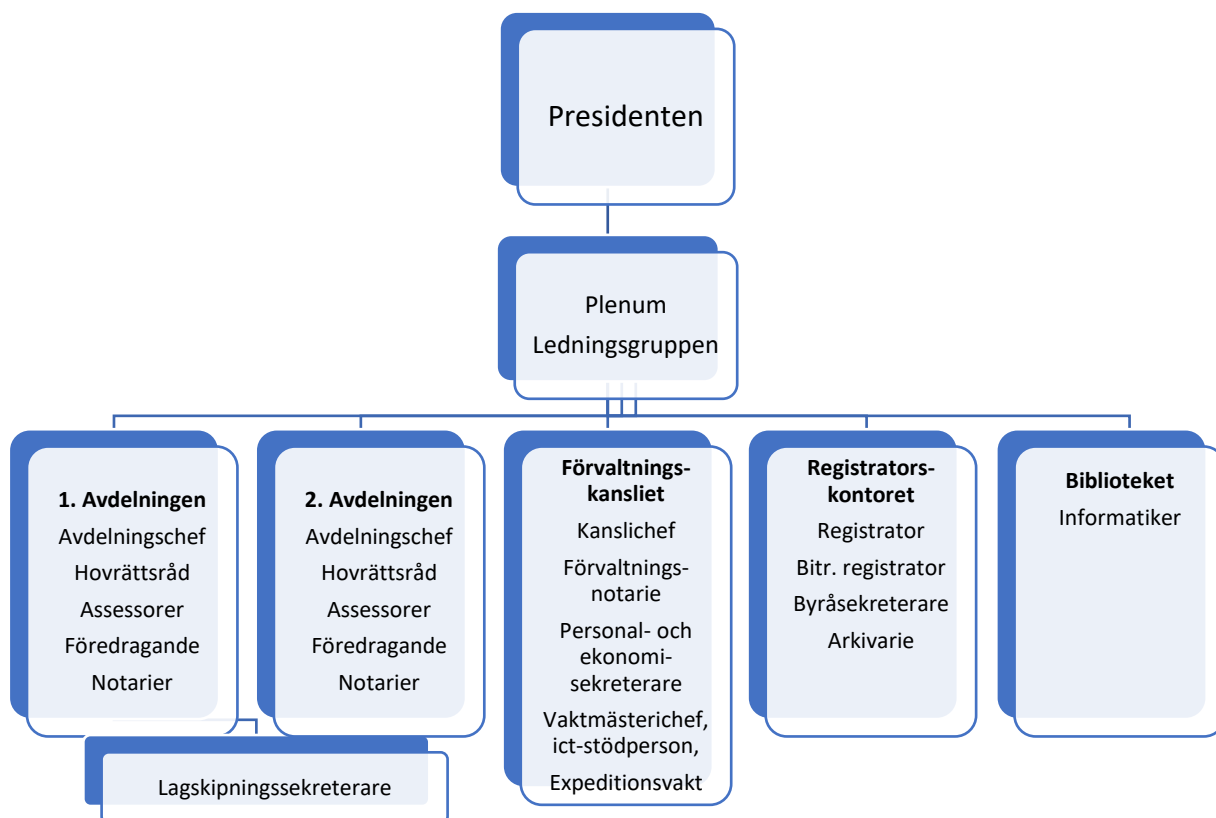
Hovioikeuden organisaatio

Hovrättens personal

Hovrättens verksamhet leds av presidenten. Utöver presidenten tjänstgör 24,5 hovrättsråd, varav två är avdelningschefer, samt tre assessorer som domare vid hovrätten. Hovrätten har 11 föredraganden. I hovrätten finns även en kanslichef samt kanslipersonal, som uppgår till 19,5 anställda. Vid hovrätten finns också tillfällig personal.

Hovrättens organisation

Hovioikeuden terveystalvot ja työhyvinvointi / Hovrättens arbetshälsovård och arbetsvälmående

Hovioikeudessa oli kertomusvuonna yhteensä 58 vakinaista virkaa. Virkamiehistä miesten osuus oli noin 39 % ja naisten osuus 61 % ja keski-ikä oli 42,6 vuotta.

Vuoden 2022 aikana sairauspoissaolopäiviä kertyi yhteensä 586. Sairauspoissaoloja oli 9,9 päivää / henkilötyövuosi. Yksittäisiä sairaustapauksia oli yhteensä 138. Terveystalo Vaasa on huolehtinut työterveyshuollosta, joka on jakautunut ehkäisevään ja työkykyä ylläpitävään toimintaan sekä yleislääkärin sairaanhoitoon. Työterveyshuolto on suorittanut ikäryhmätarkastuksia ja työergonomian tarkistuksia. Hovioikeuden henkilökunnalle on tarjottu mahdollisuus influenssarokotuksen ottamiseen ja hierontaan, jonka kustannuksista hovioikeus on maksanut osan. Hovioikeus on myös tukenut henkilöstön liikunnallisia harrastuksia. Virkistyspäivänä hovioikeuden henkilökunta kävi luontoretellä Pilvilammella.

Vid hovrätten fanns under verksamhetsåret sammanlagt 58 stadigvarande tjänster. Av tjänstemännen var cirka 39 % män och 61 % kvinnor, och medelåldern var 42,6 år.

Sjukfrånvaron under år 2022 uppgick till sammanlagt 586 dagar. Sjukdagarna utgjorde 9,9 dagar per årsverke. Sammanlagt förekom 138 enskilda sjukdomsfall. Terveystalo Vaasa har sört för arbetshälsovården. Åldersgrupps- och arbetsergonomigranskningar har fortsatt på samma sätt som tidigare. Arbetshälsovården är indelad i å ena sidan preventiv verksamhet, som syftar till att upprätthålla arbetsförmågan, och å andra sidan sjukvård på allmänläkarbasis. Hovrättens personal har erbjudits möjlighet till influensavaccinering. Hovrätten har även ordnat möjlighet för personalen att erhålla massage, och betalat en del av kostnaderna för denna. Hovrätten har understött personalens motionsutövning. Hovrättens personal var

på exkursion vid Molnträsket på rekreativdagen.

Koulutus / Utbildning

Hovioikeuden henkilökunta on toimintavuonna osallistunut edelleen useisiin sähköistä oikeudenkäyntiä koskeviin koulutustilaisuuksiin. Hovioikeus on myös itse järjestänyt henkilökunnalleen koulutusta sähköisistä työmenetelmistä. Henkilökuntaa kannustetaan osallistumaan Tuomioistuinviraston järjestämiin koulutustilaisuuksiin, joita järjestetään usein sekä hybridi-, että etäkoulutuksina.

Hovioikeus on järjestänyt toimintavuonna nk. lainkäytön iltapäiviä vaihtelevin teemoin. Lainkäyttöhenkilökunnalla on ollut mahdollisuus osallistua Suomen tuomariliiton Tuomaripäiville, ja kansliahenkilökunnalla on ollut mahdollisuus osallistua hovioikeuspiirin kansliahenkilöstöpäiville. Hovioikeuden henkilökunnasta on osallistuttu myös kansainväliseen EJTN-tuomarivaihto-ohjelmaan. Syksyllä hovioikeus järjesti opintomatkan Tukholman käräjäoikeuteen ja Svean hovioikeuteen.

Hovrättens personal har under verksamhetsåret 2022 deltagit fortsättningsvis i flera kurser om den elektroniska rättegången. Hovrätten har också anordnat egen skolning i elektroniska arbetsmetoder. Personalen uppmuntras att delta i Domstolsverkets skolningstillfällen, som oftast anordnas både som hybrid- och distansskolning.

Hovrätten har under verksamhetsåret anordnat s.k. rättskipningseftermiddag med varierande teman. Lagskipningspersonalen har haft möjligheten att delta i domarförbunds domardagar och kansli-personalen har haft möjligheten att delta i domkretsens kanslidagar. Hovrättens personal har även deltagit i det internationella EJTN-domarutbytesprogrammet. På hösten hovrätten ordnade en studieresa till Stockholm med Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt som besöksmål.

8 Henkilökunnan kokemuksia hovioikeustyöskentelystä kertomusvuonna / Personalens erfarenheter av hovrättsarbetet under berättelseåret

Hovioikeudenneuvos Sandra Wallin: Tukholman matka ja todistelutalenneuudistuksen näkymät

Hovioikeudesta tehtiin 27.-28.10.2022 matka Ruotsiin. Matkan aikana tutustuttiin Tukholman kärjäoikeuden ja Svean hovioikeuden toimintaan henkilötodistelun videotallenneuudistukseen liittyen. Osallistujia oli noin 20. Matkareittimme kulki Vaasasta Helsingin kautta Tukholmaan.

Illapäivällä 27.10.2022 Tukholman kärjäoikeuden henkilöstö kertoi meille todistelutalenneuudistuksen vaikutuksista heidän työskentelyynsä. Vastaavanlainen uudistus, jota on Ruotsissa kutsuttu nimellä *”Reformen: En modernare rättegång (EMR)”*, on toteutettu Ruotsissa vuonna 2008. Saimme vaikutelman, että ruotsalaiset kollegat olivat yleisesti hyvin tyytyväisiä uudistukseen, jossa todistajan, asiantuntijan sekä todistelutarcoituksessa kuullun asianosaisen tai muun henkilön kuulustelusta tehdään kuva- ja äänitallenteet kärjäoikeudessa, ja tallenteita voidaan pääsääntöisesti hyödyntää asian käsittelyssä hovioikeudessa.

Sain käsityksen, että tavanomaisiin rikosasioihin uudistus ei ole tuottanut kärjäoikeudelle eikä muillekaan oikeudenkäyntiin osallistujille paljoakaan lisää tehtävää. Ruotsalainen tallennejärjestelmä oli helppo käyttää ja siihen pystyi tarvittaessa tekemään merkintöjä indeksointiin liittyen. Kärjäoikeudella oli myös mahdollisuus tehdä tallenteet esimerkiksi syytekohtain henkilön kuulamisen aikana eikä siten ollut aina tarpeen tehdä erillistä indeksointia. Riittävää oli, että tallenteet olivat hovioikeudessa helposti hyödynnettävissä. Tukholman kärjäoikeuden siviilijutuissa tallenteita ei pääsääntöisesti indeksoitu ollenkaan. Tästä huolimatta minulle jäi kärjäoikeuden esityksestä ja siihen liittyvästä keskustelusta kuvan, että materiaalin prosessinjohto tulee korostumaan uudistuksen myötä ja tuomarin pitää jatkossa selvittää entistä aktiivisemmin etukäteen asian riitaisia tosiseikkoja sekä asian oikeudellista pohjaa, jotta hän pystyy päättämään, millä tavalla

tehdään muutoksenhakuvaiheessa helposti hyödynnettävissä olevat tallenteet. Tämä ei palvele ainoastaan hovioikeutta, vaan myös asianosaisia, jotka miettivät muutoksenhakumahdollisuutta ja joiden on valitus- ja vastauskirjelmässä esitettävä, missä laajuudessa ja millä tavalla hovioikeudessa olisi heidän pyyntönsä mukaisesti toimitettava pääkäsittely.

Illalla iso ryhmä meistä suuntasi yhdessä hotellin lähellä olevaan ravintolaan. Siellä jatkettiin keskusteluja tulevasta uudistuksesta ja siitä, kuinka hyvin vastaava uudistus oli otettu vastaan Ruotsissa.

Kuva 3 / Bild 3: Tukholman kärjäoikeuden istuntosalissa

Aamulla 28.10.2022 Svean hovioikeuden presidentti ja hovioikeudenlaamanni ottivat meidät vastaan. Hovioikeuden henkilökunta piti meille esityksen ruotsalaisesta lainsäädännöstä liittyen uudistukseen *”En modernare rättegång”*, ja he kertoivat meille oikeuskäytännöstä liittyen uudelleenkuulustelu- ja lisäkuulustelupyntöihin. Minulle jäi käsitys, että Ruotsissa kynnys lisäkuulusteluille oli huomattavan matala. Ruotsalaiset kollegat kokivat, että lisäkysymysten hyväksyminen on vähentänyt pyyntöjen määrää, kun asianosaiset ovat huomanneet lisäkysymyspyyntöjen tarpeettomuuden.

Tämän jälkeen pidettiin meille vielä esitys käytännön järjestelyistä liittyen tallenteiden käsittelemiseen hovioikeudessa. Avustavalla henkilökunnalla oli tärkeä rooli tallenteiden käsittelemisessä valmistelun aikana, ja he kävivät lainkäyttöhenkilökunnan ohjeistuksin läpi tallenteet ja tarkistivat, että viitatu kohdat löytyivät ja että kaikki oli teknisesti kunnossa. Avustava henkilökunta huolehti myös pääkäsittelyiden aikatauluttamisesta. Suomessa on uudistuksen yhteydessä varmasti pohdittava, miten uudet työtehtävät jaetaan, ja mikä on hovioikeudenneuvosten, hovioikeuden esittelijöiden ja kansliahenkilökunnan rooli tallenteiden käsittelemisessä.

Ilmapäivällä 28.10.2022 meille annettiin vielä mahdollisuus seurata Svea hovioikeuden oikeudenkäyntejä. Seurasin liikenne rikosta koskevaa pääkäsittelyä. Istunnon aikana oli mielenkiintoista seurata tuomioistuimen menettelyä, jolla oli paljon yhtäläisyyksiä suomalaisen oikeudenkäyntimenettelyn kanssa. Istunnossa vastaaja ja hänen avustajansa olivat henkilökohtaisesti paikalla, ja syyttäjä osallistui istuntoon videon välityksellä. Henkilötodistelu otettiin vastaan katsomalla käräjäoikeudessa tehtyjä ääni- ja kuvatallenteita. Tallenteita pystyttiin hyvin hyödyntämään käsitelystä eikä ollut tarvetta uudelleen- tai lisäkuulusteluihin. Minusta tämä oli erittäin kätevää ainakin tämän tyyppisessä rikosasiassa, ja se myös nopeutti asian käsittelyä hovioikeudessa.

Tallenneuudistuksen myötä on toivottavaa, että teemalähtöinen valmistelu ja käsittely mahdollistuvat entistä paremmin hovioikeuksissa. Oikeudenkäyntikirjelmissä tulisi panostaa siihen, mitkä teemat ovat edelleen riittäviä. Olisi myös tärkeää, että kirjelmistä ilmenisi, mistä tallenteista riittävät teemat löytyvät, ja tässä käräjäoikeuksilla on tietysti tärkeä rooli päättäessään oikeudenkäynnin kulusta ja tallenteiden tekemisestä teemoittain ja / tai syytekohdittain tai muuten kohtien indeksoimisesta.

Kuva 4/Bild 4: Hovioikeuden henkilökuntaa Svean hovioikeuden edessä, Joe Gummerus (2022)

Föredragande vid Vasa Hovrätt Jani Mäkilä: mina första nio månader som föredragande vid Vasa hovrätt

Jag började som föredragande vid Vasa hovrätt i april 2022 efter att jag i mars avslutat min auskultering vid Ålands tingsrätt. Tiden har gått snabbt och vid årsskiftet 2022/23 hade det redan gått nio månader sedan jag började mitt äventyr i Vasa. De första nio månaderna har varit mycket lärorika med intressanta, utmanande och motiverande arbetsuppgifter. Jag har även haft möjlighet att delta på flera mångsidiga och intressanta evenemang. Jag ska försöka sammanfatta min tid vid Vasa hovrätt.

Den första tiden gick ut på att bekanta sig med arbetsuppgifterna och husets arbetssätt. Arbetskamraterna var mycket hjälpsamma och välkommande, vilket gjorde starten av min hovrättskarriär mycket behaglig. Kutymen är att varje ny arbetstagare vid hovrätten blir invald till tjänstemannaföreningens styrelse, vars huvudsakliga uppgifter är att ordna hovrättens friluftsdag och lillajulsfest samt bedriva småskalig kioskverksamhet i hovrätten. Mandatperioden, som oftast börjar i april-maj, är ett år. Jag har fungerat som vice ordförande.

Jag deltog i min första huvudförhandling i början av maj, ca tre veckor in i min hovrättskarriär. De första föredragningarna hade jag likaså i maj. Det var trevligt att snabbt komma in i det rutinmässiga arbetet. Första resetinget till Mellersta Finlands tingsrätt i Jyväskylä hade jag i början av september. Det var meningen att jag skulle självmant resa tillbaka till Vasa en dag före sammansättningen. Tåget som jag skulle ta, som också var sista tåget för dagen, avgick av någon anledning inte, varför jag måste stanna en extra natt i Jyväskylä. Samtliga hotell i Jyväskylä var dock fullbokade. Situationen löste sig så att jag fick dela hotellrum med ett av hovrättsråden. En minnesvärd första resa till Jyväskylä kan man väl säga. Mina andra resan till Jyväskylä gick som planerat.

I augusti hade jag äran att delta på det 42. Nordiska juristmötet, som denna gång ordnades i Reykjavik. I mötet deltog det ca 800–900 nordiska jurister från samtliga nordiska länder. Det två

dagar långa mötet innehöll flera fascinerande paneldiskussioner och fartyllt kvällsprogram. Det var angenämt bekanta sig med nordiska kolleger från såväl privata som offentliga sektorn. De paneldiskussioner som jag deltog i handlade om samtyckesfrågan i sexualbrott, muta i näringsverksamhet, yttrandefrihet i en digitaliserad värld och skyddet för upphovsrätten och rätten till skydd för privatlivet – samtliga mycket aktuella och intressanta ämnen. Med tanke på reformen inom den finska sexualbrottslagstiftningen, som trädde i kraft i årsskiftet, var det speciellt intressant att höra hur samtyckesfrågan behandlats i Sverige och Danmark, var sexualbrottslagstiftningen redan en längre tid varit mera samtyckesbetonad än i Finland. Juristmötet avslutades festligt med bankett och dans. Utöver det officiella programmet hann jag även besöka några av Islands mest kända natursevärdheter, Strokkur-geysiren och Gullfossvattenfallet, och ett av Islands många laguner. En oförglömlig resa.

Kuva 5 / Bild 5: Jani Mäkilä (2022), Gullfoss-vesiputous / Gullfoss vattenfall.

I slutet av augusti ordnades domstolsväsendets fotbollsturnering i Rovaniemi. Trots regelbundna träningar sedan medlet av maj och hårt kämpande slutade hovrättens spel i gruppspellet med minsta möjliga marginal i avgörande matchen mot högsta domstolen, slutresultat 1-1 och högsta domstolen vidare i turneringen. Revansch kan förväntas i följande turnering som ordnas i augusti i Kuopio. Turneringsprogrammet avslutades med buffettmiddag och live-musik. Trots slutresultatet i turneringen var resan ett trevligt sätt att lära känna sina rätt så nya arbetskamrater och kollegor från andra domstolar i en aningen informellare miljö.

Hovrätten ordnade i slutet av oktober en studiere-
resa till Stockholm med Stockholms tingsrätt och
Svea hovrätt som besöksmål. Syftet med resan var
att bekanta oss med hur tingsrätterna videoban-
dar personbevisningen och hur hovrätterna ut-
nyttjar inspelningarna i sina sammanträden. Det
var speciellt intressant att höra hur användningen
av inspelningarna har påverkat hovrättens huvud-
förhandlingar.

I december var det dags för hovrättens julfest. Jul-
festen ordnades i Kyrö Distillery i Storkyrö. Vi bör-
jade med rundtur på destilleriet, följt av tasting
och middag. Kvällen avslutades med besök av jul-
gubben (undertecknad), Secret santa presentut-
delning och den legendariska "Presidentin pullo".
Det var en mycket fartfylld och rolig kväll.

Som det märkts har de första nio månaderna varit
händelserika. Utöver alla evenemang och resor
har min tid vid Vasa hovrätt innehållit många juri-
diskt intressanta huvudförhandlingar och utma-
nande juridiska utredningar. Jag har fått utmana
mig själv och fördjupa mitt kunnande. Min tid vid
hovrätten har överträffat mina förväntningar. Jag
ser framemot mitt första hela år vid Vasa hovrätt.

Erytysihteeri Marielle Filpus: Kansliahenkilökunnan kuulumiset ja virkamiesvaihdot 2022

Vuosi 2022 oli monelta osin paluuta hieman normaalimpaan arkeen pandemiavuosien rauhoituttua. Koronan jälkimainingeissa jyllänneet taudit ja muut poissaolot aiheuttivat vielä pääkäsittelyjen osalta ylimääräistä järjestelyä, mutta muilta osin työskentely kansliassa alkoi vähitellen tasaantua. Mahdollisuus etätyöskentelyyn on toki tullut jädäkseen.

Vaasan hovioikeuspiirin kansliahenkilöstöpäivät tekivät paluun kahden vuoden tauon jälkeen. Yhteistyössä Pohjanmaan kärjäoikeuden kanssa tilaisuus järjestettiin Vaasassa 16.-17.5.2022. Koulutuspäivillä käsiteltiin aina ajankohtaista sähköistä työskentelyä, kuultiin luentoja sidosryhmiltä sekä syvennyttiin psykoterapeutti Harri Kankareen avulla siihen, miten jaksaa intensiivisessä ja alati muuttuvassa työelämässä.

Syyskuussa hovioikeuden kirjasto avattiin koronataulun jälkeen jälleen asiakkaille.

27.-28.10.2022 hovioikeuden henkilökunta vieraili Tukholmassa Svean hovioikeudessa ja Tukholman kärjäoikeudessa. Matkan tarkoituksena oli tutustua Ruotsissa jo käytössä olevaan todistajankertomusten videoimiseen liittyvään prosessiin. Matka olikin erittäin opettavainen ja hyödyllinen tulevaa todistelutallennusuudistusta silmällä pitäen.

Vuoden aikana uusien käyttöjärjestelmien käyttöönotto ja käyttöönottoihin valmistautuminen työllisti erityisesti kansliahenkilökuntaa. Todistajanpalkkioiden maksuissa päästiin ottamaan käyttöön uusi järjestelmä, jonka avulla palkkiot maksetaan prepaid-kortille. Näin palkkiot ovat todistajien käytössä aiempaa nopeammin. Käyttöönottoihin valmistauduttiin seuraavien osalta: kirjastojärjestelmä Justus, lainkäytön tietojärjestelmä AIPA, hallinnollisten asioiden asianhallintajärjestelmä HILDA sekä taloushallinnon ohjelmisto S/4HANA. Paljon uutta on siis odotettavissa.

Vuonna 2022 EJTN (European Judicial Training Network) laajensi koulutustarjontaa myös kansliahenkilökunnalle. Nyt kansliahenkilökunnalla oli ensimmäistä kertaa mahdollisuus lähteä toiseen Euroopan unionin maahan tutustumaan

paikalliseen oikeusjärjestelmään. Vaihdon tarkoituksena on tutustuttaa osallistujat muiden maiden työtapoihin, vahvistaa EU-oikeuden tuntemusta ja soveltamista, edistää oikeusvaltiokulttuuria sekä parantaa kielitaitoa ja ennen kaikkea oppia ja jakaa osaamista yli valtion rajojen.

Kuva 6 / Bild 6: (2022), vaihto-oppilaat ja isännät

29.8.-2.9.2022 saimme kunnian isännöidä virkamiesvaihtoa ja meille saapui viikoksi vaihtoon kansliahenkilökuntaa Romaniasta, Unkarista ja Itävallasta. Viikon aikana tutustutimme kolmea vaihto-oppilasta Suomen oikeusjärjestelmään ja oikeushallinnon eri toimijoihin. Vierailimme muun muassa Pohjanmaan poliisilaitoksella, Pohjanmaan kärjäoikeudessa, Syyttäjälaitoksen Vaasan toimipaikassa, Vaasan hallinto-oikeudessa sekä Vanhan Vaasan oikeuspsykiatrisessa sairaalassa. Vaasan hovioikeuden ylväs ja näyttävä rakennus sai vaihto-oppilailta paljon ihailua.

Keskustelua herätti viikon aikana etenkin erot oikeustieteellisessä koulutuksessa. Unkarissa, Romaniassa ja Itävallassa myös kansliahenkilökunnalta vaaditaan oikeustieteellinen tutkinto ja mikäli mieli edetä tuomariksi, on suoritettava useita kiperiä kokeita. Oli todella antoisaa päästä vaihtamaan ajatuksia ja kokemuksia eri maiden ammattilaisten kanssa ja oppia myös heiltä.

Myös Vaasan hovioikeudesta kolme henkilöä kansliahenkilökunnasta pääsivät osallistumaan virkamiesvaihtoihin Kroatiassa, Ranskassa ja Espanjassa. Itse suuntasin 12.9.-16.9.2022 Espanjan

Baskimaan, Bilbaon. Saavuimme syyskuusta Suomesta helteiseen Bilbaon 11. syyskuuta. Ensimmäisinä päivinä lämpömittari näytti jopa +38 astetta, mutta onnekseni viikon edetessä sää ”viileni” +30 asteen tuntumaan. Espanjassa vaihtoani isännöi Getxon kaupallisen tuomioistuimen kansliapäällikkö Gisela.

Minun lisäksi vaihtoviikolla oli mukana Olga Unkarista. Viikon aikana pääsimme seuraamaan kuulusteluja, rikosasioiden pääkäsittelyjä ja valamiehistön valintatilaisuutta sekä keskustelemaan paikallisten tuomareiden, syyttäjien, poliisien ja kansliahenkilökunnan kanssa. Kävimme erittäin mielenkiintoisia keskusteluja eroista maidemme välillä, ja siitä kuinka eri vaiheissa sähköinen työskentely on Euroopan eri maissa.

Espanjan oikeusjärjestelmä eroaa Suomen omasta etenkin siinä, miten oikeuslaitos on järjestetty. Espanjassa on monia eri tuomioistuimia ja tehtävät jakautuvat niiden kesken toimivallan jakoperusteiden mukaisesti. Jakoperusteita ovat asia, vaikutus, henkilö, tehtävä tai alue. Eräänä erityispiirteenä voisi myös mainita, että Espanjassa on perustettu omat tuomioistuimet, joissa käsitellään sukupuoleen perustuvaa väkivaltaa (gender violence courts). Näissä tuomioistuimissa käsitellään kaikki rikokset, rikkomukset ja kiistat, jotka johtuvat uhrin sukupuolesta tai sukupuolten välisestä

26 Kuvat 7 ja 8: istuntosali Bilbaossa ja Bilbaon vanhan kaupungin näkymiä, Marielle Filpus (2022)

epätasa-arvosta, yleensä kyseessä on naiseen kohdistuva väkivalta. Lisäksi Espanjan oikeusjärjestelmässä esitutkinta suoritetaan omissa tutkintatuomioistuimissa, jossa tutkintaa johtaa tuomari (investigative judge).

Kuva 9 / Bild 9: Marielle Filpus (2022), oikeustalo Bilbaossa

Vaihtomme ajoittui onneksasti hyvään aikaan, sillä pääsimme Bilbaossa seuraamaan paikallista korkean profiilin rikosasian käsittelyä. Ensimmäisenä päivänä seurasimme jutun valamiehistön valintaa ja seuraavien päivien aikana seurasimme asian pääkäsittelyn eri vaiheita ja todistajien kuulusteluita. Sain oppia eturivistä espanjalaisen oikeusprosessin kulusta. Gisela ystävällisesti tulkkasi meille tärkeimmät kohdat. Saavuttuani Suomeen Gisela piti minut ajan tasalla jutun etenemisestä ja lopulta lokakuussa hän lähetti tiedot tuomion lopputuloksesta. Vastaaja tuomittiin 44 vuodeksi vankeuteen kahdesta väkivaltarikoksesta. Tämä oli yksi pisimmistä vankeusrangaistuksista, joita Bilbaon alueella on koskaan tuomittu!

Iltaisin ehdimme tutustua kauniiseen Bilbaon kaupunkiin. Etenkin vierailu Guggenheim-museoon ja viereiseen Getxon rannikkokaupunkiin jäivät mieleen.

Vaihtoviikko Bilbaossa oli upea kokemus ja suosittelun virkamiesvaihtoa lämpimästi kaikille!

Kuva 10 / Bild 10: Marielle Filpus (2022), Guggenheim-museo

Lainkäyttösihteeri Milla Martin: kokemuksia virkamiesvaihdosta Kroatiaassa

Osallistuin EJTN:n järjestämään kansliahenkilökunnan virkamiesvaihtoon 5.9.-9.9.2022 Kroatiaassa, Zagrebissa. Vaihtoa isännöi Judicial Academy, joka kouluttaa tuomareita, asianajajia sekä tuomariksi opiskelevia. Vaihtoon osallistujissa oli mukana suomalaisia, espanjalaisia, kreikkalainen, portugalilainen sekä saksalainen.

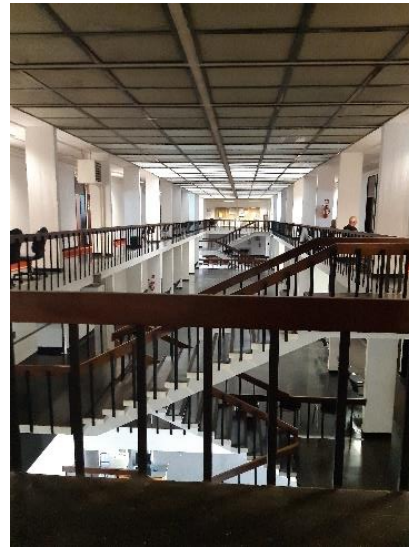
Vaihtoviikon ensimmäinen päivä alkoi tutustumisella Judicial Academyn toimintaan ja päättyi opastettuun kaupunkikierrukseen. Viikon aikana tutustuin Kroatian oikeusjärjestelmään, koulutusjärjestelmään, eri tuomioistuimiin ja oikeushallinnon toimijoihin sekä tapasin tuomioistuinten henkilökuntaa.

Kuva 11 / Bild 11: Milla Martin (2022) Judicial Academy

Kroatian oikeusjärjestelmässä tuomioistuimet on jaettu ns. tavallisiin (ordinary court) ja erikoistuneihin (specialised court) tuomioistuimiin sekä korkeimpaan oikeuteen. Tästä jaosta tuomioistuimet ovat vielä joko ensimmäisen asteen tuomioistuimia tai toisen asteen tuomioistuimia. Pääsimme tutustumaan Novi-Zagrebissa ensimmäisen asteen tuomioistuimeen Municipal Courtiin sekä

Varazdinissa ensimmäisen asteen tuomioistuimeen Municipal Court of Varazdiniin ja toisen asteen tuomioistuimeen County Court of Varazdiniin. Viikon aikana sain osallistua kolmeen istuntoon, joista kaksi käsitteli yksinkertaisia velkomusasioita ja kolmas istunto käsitteli lapsen kuolemantuottamusta. Isännöivä taho oli hankkinut meille tulkin, joka kertoi istunnon pääpiirteet.

Kuva 12 / Bild 12: Milla Martin (2022) Municipal and County Court of Varazdin, olivat samassa rakennuksessa

Vaihdossa keskustelua herättivät Suomen ja Kroatian erot niin oikeustieteellisen koulutuksen kuin oikeusjärjestelmän osalta. Kroatiaassa tuomariksi haluava henkilö hakee viiden vuoden yliopistokoulutukseen (law faculty), jonka jälkeen hänellä tulee olla vähintään kahden vuoden työkokemus tuomioistuimesta tai lakiasiantoimistosta. Kahden vuoden jälkeen henkilö suorittaa kokeen (bar exam), jonka jälkeen on jälleen hankittava noin neljän vuoden työkokemus joko lakiasiantoimistosta tai tuomioistuimesta judicial advisorina. Oman tulkintani mukaan judicial advisor vastaa osittain Suomessa käräjänotaaria tai hovioikeuden esittelijää. Judicial advisor on itsenäinen, mutta jokaisella on tuomarimentori, joka mm. allekirjoittaa judicial advisorin ratkaisut. Tämän työkokemuksen jälkeen henkilö suorittaa uuden kokeen (state exam), jonka jälkeen hän voi hakea tuomarinpaikkaa.

Kroatian oikeusjärjestelmässä yllätti se, että tuomarit ovat monesti erikoistuneet ainoastaan siviilioikeuden asioihin tai rikosoikeuden asioihin.

Kroatian lainsäädännössä on erilaiset prosessioikeuden lait siviili- ja rikosasioille, joten erikoistuminen on miltei välttämätöntä. Oikeusjärjestelmämme erosivat myös valitusoikeuden osalta. Siinä missä Suomessa voi lähes aina valittaa seuraavaan oikeusasteeseen korkeimpaan oikeuteen saakka, Kroatiassa rikosasioiden päätökset County Courteista ovat lopullisia. Ainoastaan erikoistapauksista sekä siviiliasioista voi valittaa korkeimpaan oikeuteen.

Toisin kuin Suomen edistyksellinen ote digitalisaatioon, Kroatian digitalisaatio on keskeneräinen, vaikkakin meneillään oleva prosessi. Heillä oli tavoitteena sähköistää työtavat kokonaan vuoteen 2030 mennessä, mutta sen koettiin olevan hidas ja vaikea prosessi. Arkistointi Kroatiassa tapahtuu paperisena. Joitakin sähköisiä toimintoja heilläkin kuitenkin jo oli, mm. e-kommunikaatio-palvelu (e-communication), jonka välityksellä asian osapuolet voivat kommunikoida. Kaikissa asioissa e-palvelua ei ole käytössä lainsäädännössä olevien puutteiden vuoksi. Lisäksi tuomioistuimissa oli Covid-19 pandemian vuoksi otettu käyttöön etäyhteyksien välityksellä tapahtuvat oikeudenkäynnit, joissa myös tuomari voi olla etäyhteyden päässä.

Kuva 13 / Bild 13: Milla Martin (2022), Municipal Court of Novi-Zagreb, judicial advisorin työhuone, paperin määrä

Vaihtoviikon aikana ehdin iltaisin tutustua kaupungin nähtävyyksiin sekä muuhun ympäristöön. Ajelimme vuokra-autolla mm. Zagrebin ulkopuolella sijaitseville vuorille, josta avautui huikea näkymä alas kaupunkiin. Virkamiesvaihto oli unohtumaton ja rikastuttava kokemus.

Kuva 14 / Bild 14: Milla Martin (2022) Varazdin linna

9 Hovioikeuden kirjasto / Hovrättens bibliotek

Hovioikeuden kirjasto oli koronapandemian ajan suljettu ulkopuolisilta asiakkailta. Kaukolainoja kuitenkin lähetettiin muille tuomioistuimille. Vuoden 2022 syksyllä kirjasto avattiin jälleen myös ulkopuolisten asiakkaiden käyttöön.

Kirjastoon hankittiin vuoden aikana 202 nidettä, joista osa oli lahjoituksia. Kirjaston kuluista kotimaisten kirjojen osuus oli 70 % (sisältäen myös lakikirjat), ulkomaisten kirjojen osuus oli 18 % ja aikakausjulkaisujen osuus oli 12 %. Enenevässä määrin hovioikeudella on ollut käytössään myös verkkokirjoja. Osa kirjoista on vain sähköisessä muodossa ja osa sekä painettuna että sähköisenä. Sähköiset kirjat ovat olleet hyödyllisiä varsinkin etätöiden lisääntyessä.

Kirjaston käytössä oli koko vuoden edelleen vanha PrettyLib-kirjastojärjestelmä. Sen ohessa käyttöön otettiin kuitenkin myös taustalle jo uusi kirjastojärjestelmä, jota ei vielä voitu ottaa virallisesti käyttöön sen vaatimien teknisten korjausten vuoksi. Kirjat luetteloiitiin ja lainat syötettiin molempiin järjestelmiin, jotta uuden kirjastojärjestelmän käyttöönottoon ollaan valmiita sitten, kun se hetki koittaa. Vuoteen sisältyi myös uuden kirjastojärjestelmän testauksia aina päivitysten jälkeen.

Hovrättens bibliotek har varit stängd för utomstående personer under coronapandemin. Andra domstolarna har dock haft möjlighet att utnyttja fjärrlån från hovrättens bibliotek. Biblioteket öppnades på nytt för utomstående kunder under hösten 2022.

Till biblioteket införskaffades 202 titlar år 2022. Av anskaffningarna utgjorde antalet inhemska böcker 70 % (inklusive lagböckerna), utländska böcker 18 % och tidskrifter 12 %. Hovrättens bibliotek har fortsattvis ökat antalet e-böcker. En del av böcker finns endast i elektronisk form och delvis har biblioteket både e-bok och tryckt bok i sin samling. Den elektroniska samlingen har varit nyttig speciellt med tanke på ökningen av distansarbete under de senaste åren.

Det gamla bibliotekssystemet PrettyLib användes fortfarande, men också det nya systemet togs i bruk och användes på bakgrunden. Det nya bibliotekssystemet kunde inte tas i bruk officiellt på grund av behövliga tekniska korrigeringar. Böckerna katalogiserades och lånen blev matade in till båda system för att vara redo för ibruktageandet då det blir aktuellt. Det nya bibliotekssystemet blev också testat under åren varje gång efter uppdateringar gjordes i systemet.

Kuva 15 / Bild 15: Erkki Salminen 2015

10 Liitteet / Bilagor

Liite 1 Vaasan hovioikeuden hovioikeuspiiri 31.12.2022 / Bilaga 1 Vasa hovrätts domkrets 31.12.2022

Liite 2 Hovioikeuden henkilökunta 31.12.2022 / Bilaga 2 Hovrättens personal 31.12.2022

Liite 1 Hovioikeuspiiri 31.12.2022 / Bilaga 1 Domkrets 31.12.2022

Kärjäoikeudet ja niihin kuuluvat kunnat 31.12.2022 / Tingsrätterna och till dem tillhörande kommuner 31.12.2022:

Etelä-Pohjanmaan kärjäoikeus (187 282 as.), kanslia Seinäjoella

Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Karijoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri

Södra Österbottens tingsrätt (187 282 inv.), kansliet i Seinäjoki

Alajärvi, Alavus, Bötom, Etseri, Evijärvi, Ilmajoki, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lappo, Soini, Storå, Storkyro, Vimpeli och Östermark

Keski-Suomen kärjäoikeus (274 841 as.), kanslia Jyväskylässä

Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjavesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari ja Äänekoski

Mellersta Finlands tingsrätt (274 841 inv.), kansliet i Jyväskylä

Hankasalmi, Joutsa, Jyväskylä, Jämsä, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Konnevesi, Kyyjärvi, Laukaa, Luhanka, Multia, Muurame, Petäjavesi, Pihtipudas, Saarijärvi, Toivakka, Uurainen, Viitasaari och Äänekoski

Pohjanmaan kärjäoikeus (248 436 as.), kanslia Vaasassa ja Kokkolassa

Halsua, Kannus, Kaskinen, Kaustinen, Kokkola, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyy, Laihia, Lestijärvi, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersören kunta, Perho, Pietarsaari, Toholampi, Uusikaarlepyy, Vaasa, Veteli, Vöyri

Österbottens tingsrätt (248 436 inv.), kansliet i Vasa och Karleby

Halsua, Jakobstad, Kannus, Karleby, Kaskö, Kaustby, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Laihela, Larsmo, Lestijärvi, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Perho, Toholampi, Vasa, Vetil, Vörå

Satakunnan kärjäoikeus (212 556 as.), kanslia Porissa

Eura, Eurajoki, Harjavalta, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kokemäki, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säskylä ja Ulvila

Satakunta tingsrätt (212 556 inv.), kansliet i Björneborg

Björneborg, Eura, Euraåminne, Harjavalta, Huittinen (Vittis), Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kumo, Nakkila, Pårmark, Raumo, Siikainen, Säskylä och Ulvsby

Vaasan hovioikeuden henkilökunta 31.12.2022 / Hovrättens personal 31.12.2022

Presidentti / President

Tapani Vasama

Hovioikeudenneuvos / Hovrättsråd

Antti Vaittinen, osaston johtaja

Annette Laukkonen

Pirkko Loukusa

Harri Kurkinen

Tuula Keltikangas

Hagar Nordström

Jukka Mäkelä

Petteri Korhonen, osaston johtaja

Ulla Maija Hakomäki

Pasi Vihla

Markku Mäkynen

Kirsi Häkkinen

Eerika Hirvelä

Timo Saranpää

Mika Kinnunen

Tapio Kaarniemi

Johanna Borgmästars

Sirpa Virkkala

Yvonne Strömsholm

Patrick Palmroos

Anne Saranpää

Sandra Wallin

Anna-Maria Lindström

Samuli Nyblom, ma.

Kansliapäällikkö / Kanslichef

Joe Gummerus

Asessorit / Assessorer

Heini Kuuttinen

Jurkka Jämsä

Elina Laakso

Hovioikeuden esittelijä / Hovrättens föredragande

Heini Kuuttinen, vv.

Martina Nyman, vv.

Jurkka Jämsä, vv.

Matti Vaattovaara, vv.

Timo Torkko, vv.

Pia-Maria Sillanpää, vv.

Maria Verronen, vv.

Heikki Hannelin, vv.

Heidi Grönholm

Pauli Kataja, vv.

Henna Vanhala, ma.

Tiitus Hiivanainen, ma.

Nina Björklund, ma., vv.

Juho Rankinen, ma.

Eeva Kukkola, ma., vv.

Aaro Kandelberg, ma.

Birger Klemt, ma.

Katja-Maria Peltoniemi, ma., vv.

Markus Kämäräinen, ma.

Jani Mäkilä, ma.

Notaari (hallinto) / Notarie (förvaltningen)

Tiina Holm

Informaatikko / Informatiker

Katja Hemminki

Kirjaaja / Registrator

Katri Kivelä-Anttila

Notaarit (lainkäyttöosastot) / Notarierna (lagskipningsavdelningarna)

Desiré Fremleson-Mäkynen

Heini Korpi-Hallila

Virpi Reinikka

Päivi Mäkelä

Talous- ja henkilöstösihteeri / Ekonomi- och personalsekreterare

Kaisa Palmroos

Apulaiskirjaaja / Biträdande registrator

Sari Kuusela

Arkistonhoitaja / Arkivarie

Harri Peltoniemi

Ylivirastomestari, ICT-tukihenkilö / Vaktmästerichef, ICT-stödperson

Anita Hietämäki

Virastomestari / Expeditionsvakt

Tero Hankosaari

Eriyissihteerit / Specialsekreterare

Marielle Filpus

Ella Kaitämäki

Lainkäyttösihteerit / Lagskipningssekreterare

Annika Salonpää

Milla Martin

Jenna Suokas

Petra Koivisto

Kirjaamosihteeri / Registratorssekreterare

Marja-Leena Luhta

VAASAN HOVIOIKEUS / VASA HOVRÄTT

Rantakatu / Strandgatan, PL / PB 217

65100 Vaasa / Vasa

Puh. / Tel.: 029 564 1600

Fax: 029 564 1695

Sähköposti / e-post: vaasa.ho@oikeus.fi

Internet: www.oikeus.fi/hovioikeudet/vaasanhovioikeus